

Zdroje informací a kritéria při výběru volnočasových aktivit

-

závěrečná zpráva z výzkumu

Factum Invenio, s.r.o.
Národní institut dětí a mládeže

INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

Zdroje informací a kritéria při výběru volnočasových aktivit

Závěrečná zpráva z výzkumu

Řešitel: Factum Invenio, s.r.o.
Copyright Národní institut dětí a mládeže, Praha 2008

Výzkum byl realizován s využitím prostředků Evropského sociálního fondu a rozpočtu České republiky

Výhrada práv: Reprodukce a rozšiřování díla nebo jeho částí je povoleno v souladu s platnými právními předpisy. Zpráva může být šířena v nezměněné podobě s uvedením řešitele a nositele vydavatelských práv.

Fakta na dosah

Obsah

Cíle výzkumu a metodika	4
Struktura souboru.....	5
Popis socioekonomické ABCDE klasifikace	6
Hlavní zjištění	8
Detailní analýza	10
1. Vztah rodičů k volnému času dětí.....	10
2. Hodnocení nabídky volnočasových aktivit v okolí bydliště	11
3. Aktivity dětí ve volném čase	13
4. Segmentace rodičů	16
5. Děti, které pravidelně navštěvují zájmové kroužky a kurzy.....	19
5.1. Zdroje informací o navštěvovaných kroužcích a kurzech.....	19
5.2. Druhy navštěvovaných kroužků a kurzů.....	26
6. Děti, které pravidelně nenavštěvují zájmové kroužky a kurzy	33
6.1. Zdroje informací o kroužcích a kurzech	33
6.2. Druhy navštěvovaných kroužků a kurzů.....	35
7. Kritéria výběru volnočasových aktivit.....	36
8. Přínos volnočasových aktivit pro děti.....	39

Cíle výzkumu a metodika

Hlavním cílem výzkumu Zdroje informací a kritéria při výběru volnočasových aktivit bylo zjistit, jakým způsobem jsou vybírány volnočasové aktivity pro děti ve věku 6 – 15 let.

Dalšími cíli bylo zjistit:

- jakou roli při výběru volnočasových aktivit hrají charakteristiky rodiny,
- podle jakých kritérií se rodiče rozhodují o volnočasových aktivitách dětí,
- jaké informace jsou pro ně relevantní,
- hodnocení marketingových strategií organizací provozujících tyto aktivity a jejich efektivitu.

Šetření bylo provedeno metodou řízených standardizovaných osobních rozhovorů (face-to-face) na výběrovém souboru 611 respondentů, kterými byli rodiče dětí ve věku 6-15 let.

Respondenti byli vybráni kvótním způsobem s použitými kvótními znaky pohlaví a věk dítěte, pohlaví a vzdělání rodiče, velikost místa bydliště a region. Dotazování proběhlo ve dnech 26. 9. až 6. 10. 2008.

Data byla po kontrole zpracována a vyhodnocena ve statistickém softwaru SPSS. Prostřednictvím statistické analýzy byly získány tabulky třídění 1. a 2. stupně, které jsou součástí příloh. Komentovány jsou statisticky významné rozdíly na hladině významnosti 95 %. Tyto rozdíly jsou rovněž zvýrazněny podbarvením v tabulkách zařazených v textu, přičemž oranžová barva znamená významně vyšší a šedá významně nižší četnost. Případné odchylky číselných údajů uvedených v grafech a tabulkách na úrovni +/- 1 % jsou důsledkem zaokrouhlení.

Zpráva obsahuje hlavní zjištění shrnující základní poznatky výzkumu a detailní analýzu, která podrobněji zpracovává jednotlivé otázky položené v rámci šetření.

Metodika zpracování výzkumu odpovídá standardům sdružení SIMAR a ESOMAR.

Struktura souboru

Celková struktura souboru		Počet	%
Celkem		611	100
Pohlaví dítěte	Chlapec	307	50
	Dívka	304	50
Věk dítěte	6 – 10 let	302	49
	11 – 15 let	309	51
Vzdělání rodiče	ZŠ, SŠ bez maturity	289	47
	SŠ s maturitou	238	39
	VŠ	84	14
Ekonomická aktivita	Aktivní	540	88
	Neaktivní	71	12
Pohlaví rodiče	Muž	243	40
	Žena	368	60
Hrubý příjem domácnosti	Do 15.000 Kč	34	6
	15.001-25.000 Kč	102	17
	25.001-35.000 Kč	159	26
	Více než 35.000 Kč	200	33
Oblast	Praha	69	11
	Čechy	282	46
	Morava	260	43
VMB	0 - 4.999	219	36
	5.000 - 19.999	102	17
	20.000 - 99.999	174	28
	100.000 a více	116	19
Jste věřící?	Ano, chodím pravidelně na mše	35	6
	Ano, ale na mše chodím jen občas nebo vůbec	132	22
	Ne	444	73
Socioekonomická klasifikace	AB	84	14
	C1	51	8
	C2	66	11
	D	154	25
	E	255	42

Popis socioekonomické ABCDE klasifikace

Socioekonomická klasifikace vychází z předpokladu, že všichni členové domácnosti jsou zařazeni do stejné skupiny ABCDE jako tzv. „hlava domácnosti“. Hlava domácnosti je definována jako osoba s nejvyšším příjmem v domácnosti. České přizpůsobení ABCDE klasifikace je provedeno na základě indexu životního minima. Proměnná ABCDE je obecně konstruována z:

- Povolání osoby s nejvyšším příjmem v domácnosti
- Nejvyššího ukončeného vzdělání osoby s nejvyšším příjmem v domácnosti

V případě ekonomicky NEAKTIVNÍ osoby s nejvyšším příjmem v domácnosti se proměnná ABCDE počítá na základě toho, zda domácnost vlastní / nevlastní některé z 10 vybraných předmětů.

Tabulka ABCDE klasifikace:

A	<p>„Top manažeři a profesionálové s nejvyšším vzděláním“:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Manažeři s nejvyšším vzděláním od úrovně „top manažer“ do úrovně „střední manažer“ a s odpovědností za větší firemní celky, více pracovníků; ▪ nejvíce vzdělaní profesionálové (odborníci) pracující nezávisle, mimo pracovní poměr (jako OSVČ)
B	<p>Střední management:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Manažeři od úrovně „top manažer“ do úrovně „střední manažer“ s nižším vzděláním a řídicí méně pracovníků ▪ Manažeři na středním stupni řízení ▪ Nižší střední management s vyšším vzděláním
C1	<p>Nemanuální pracovníci s vysokým vzděláním, kvalifikovaní pracovníci, vlastníci firem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nižší střední management s nižším vzděláním ▪ Nemanuální pracovníci, úředníci s vysokým vzděláním, supervisoři ▪ Kvalifikovaní manuální pracovníci s vysokým vzděláním ▪ Vlastníci menších firem, podnikatelé s menšími firmami
C2	<p>Kvalifikovaní dělníci, nemanuální pracovníci:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nemanuální pracovníci (supervisoři, mistři, technici) s nižším vzděláním ▪ Kvalifikovaní manuální pracovníci s nižším vzděláním ▪ Vlastníci menších firem, podnikatelé s menšími firmami s nižším vzděláním
D	<p>Kvalifikovaní a nekvalifikovaní manuální pracovníci a málo vzdělaní pracovníci v nemanuálních profesích, nebo na manažerských postech:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nemanuální pracovníci (supervisoři, mistři, technici) s velmi nízkou úrovní vzdělání ▪ Manažeři na všech úrovních řízení, podnikatelé s malými firmami s velmi nízkou úrovní vzdělání

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kvalifikovaní i nekvalifikovaní manuální pracovníci s nízkou úrovní vzdělání
E	Málo vzdělaní kvalifikovaní i nekvalifikovaní manuální pracovníci, malí podnikatelé v zemědělství a rybářství
	E1 Zahrnuje hlavně málo vzdělané supervisory / kvalifikované manuální pracovníky a nekvalifikované manuální pracovníky. Dále zahrnuje málo vzdělané osoby pracující v nemanuálních profesích mimo kancelářské profese a málo vzdělané malé podnikatele.
	E2 Zahrnuje hlavně supervisory / kvalifikované manuální pracovníky a malé podnikatele s nejnižším vzděláním. Zahrnuje také osoby pracující v nemanuálních profesích mimo kancelářské profese a malé podnikatele s nejnižším vzděláním.
E3 Zahrnuje nekvalifikované manuální pracovníky, farmáře a rybáře s nízkým vzděláním.	

Hlavní zjištění

Pravidelná účast v organizovaných volnočasových aktivitách (zájmových kroužcích a kurzech) je rodiči považována za přínosnou. Více než tři čtvrtiny (78 %) jich zastává názor, že by děti měly navštěvovat hodně kroužků a kurzů, aby rozvíjely svou osobnost a 80 % rozhodně nebo spíše souhlasí také s tím, že je dětem třeba volný čas organizovat, aby se nenudily a nezlobily. Na výběr kroužků a kurzů pak mají podobný vliv zároveň děti i rodiče. Že by o nich měly rozhodovat děti samy, si myslí 71 % lidí, rozhodování rodičů schvalují téměř dvě třetiny (64 %).

Většina rodičů (78 %) má o nabídce volnočasových aktivit v okolí svého bydliště dobrý přehled a téměř stejné množství (73 %) nabídku považuje za dostatečnou. Jako nedostatečná je vnímána hlavně v malých obcích do 5.000 obyvatel.

V různých zájmových kroužcích a kurzech tráví pravidelně každý týden čas velká většina dětí (82 %) ve věku 6-15 let. Častěji se jedná o děti z rodin s vyšším vzděláním. Vzdělaní rodiče totiž mají o nabídce volnočasových aktivit lepší přehled a přikládají jim také větší důležitost. Pravidelná návštěva kroužků a kurzů začíná u většiny dětí (73 %) mezi šestým a osmým rokem věku.

Nejdůležitějším kritériem pro výběr volnočasových aktivit pro děti je zájem a přání dítěte. Jako velmi důležité to označuje osm z deseti rodičů (79 %). Dalším důležitým faktorem je přínos a užitečnost pro dítě, které označily za velmi důležité dvě třetiny rodičů (68 %).

Mezi zájmovými kroužky jsou jasně nejnavštěvovanější kroužky sportovní a pohybové. Ty jsou navštěvovány 69 % dětí, které alespoň jednou týdně chodí do organizovaných kroužků. Populární jsou také kroužky umělecky zaměřené, které navštěvuje 45 % těchto dětí. Další téměř třetina (32 %) se v kurzech věnuje vzdělávání.

Pro získání informací o možnostech volnočasových aktivit pro své děti využili rodiče nejčastěji informace ze škol, a to ve třech čtvrtinách případů (75 %). Školy také lidem jako informační zdroj nejvíce vyhovují a jsou pro ně nejdůvěryhodnější. Jako nejvhodnější forma zprostředkování informací o volnočasových aktivitách byly školy uváděny i rodiči, jejichž děti zatím žádné kroužky a kurzy nenavštěvují.

Masová média, internet a místní tisk, využila jako informační zdroj přibližně čtvrtina rodičů (24 %, resp. 23 %). Jsou však zařazovány mezi informační kanály, kde by organizace nabízející organizované volnočasové aktivity měly informovat o svých službách (57 % v případě internetu a 51 % v případě místního tisku).

Ve využitelnosti internetu existují velké rozdíly. Častěji jej využívají lidé vysokoškolsky vzdělaní (40 %) než lidé se středoškolským (27 %) a základním vzděláním (15 %). Také v Praze je využíván častěji (38 %) než obecně v Čechách (20 %) a na Moravě (23 %).

Se zájmovými kroužky a kurzy jsou lidé v naprosté většině spokojeni. Tři čtvrtiny rodičů (76 %), jejichž děti pravidelně navštěvují zájmové kurzy a kroužky, považují tyto aktivity za dostatečné. Jen přibližně pětina (21 %) z nich by byla raději, kdyby se jejich děti věnovaly ještě něčemu dalšímu. Rodiče, kteří uvedli, že by uvítali, aby se jejich dítě věnovalo ještě něčemu dalšímu, by pro své děti nejraději volili kurzy vzdělávací (50 %) a sportovní a pohybové (41 %).

Rodiče, jejichž děti žádné zájmové kroužky a kurzy nenavštěvují, avšak uvažují o tom, by nejčastěji zvolili sportovní zaměření (53 %). Časté jsou také úvahy o vzdělávacích kurzech (41 %). Hlavními důvody, proč rodiče o žádných kroužcích pro své děti neuvažují, jsou nezájem dítěte (28 %) a cena kroužků (24 %).

Nejdůležitějším vnímaným přínosem volnočasových aktivit je smysluplné trávení času dítěte. Tento důvod uvádí přes 70 % rodičů. Dvě třetiny také (67 %) zdůrazňují získání nových informací a poznání něčeho nového.

Lidé, kteří v mládí navštěvovali volnočasové aktivity, častěji rozhodně souhlasí s tím, že by děti měly navštěvovat hodně kroužků a kurzů, aby rozvíjely svou osobnost a přínosům volnočasových aktivit obecně přikládají větší důležitost. Děti dříve aktivních rodičů také častěji navštěvují zájmové kroužky (87 % oproti 65 %).

Detailní analýza

1. Vztah rodičů k volnému času dětí

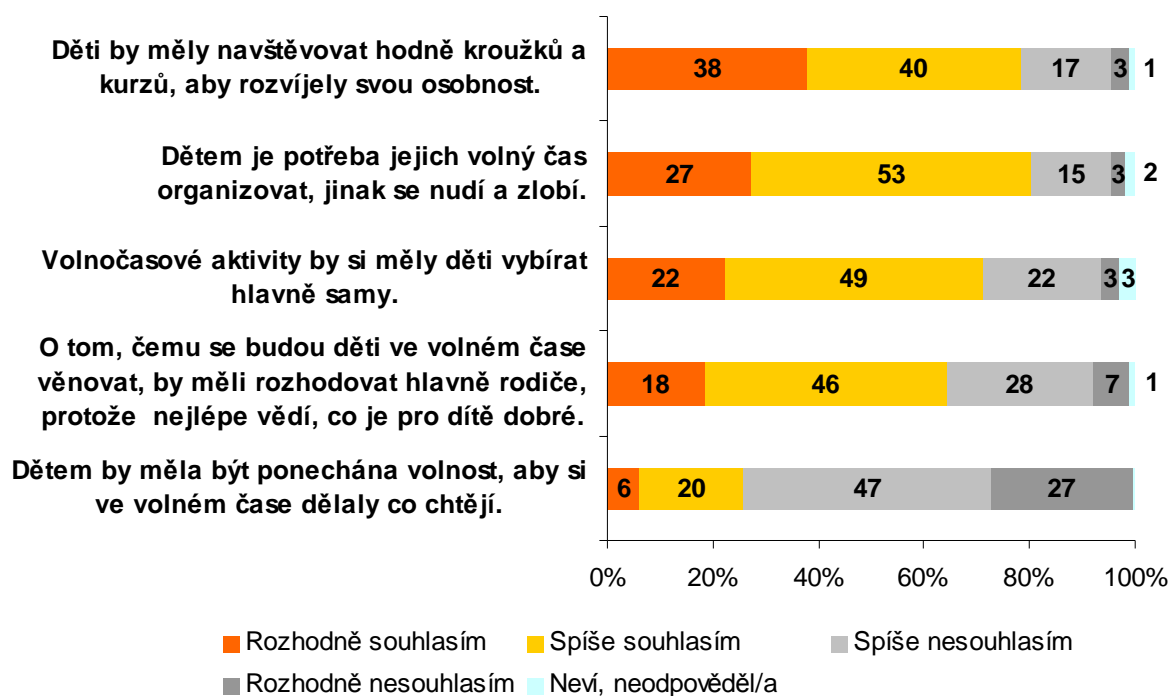
- Q1: *Budu Vám předčítat jednotlivé výroky týkající se trávení volného času dětí a Vy u každého z nich řekněte, do jaké míry s ním souhlasíte či nesouhlasíte.*

Rodiče dětí do 15 let jsou přesvědčeni o užitečnosti organizovaných volnočasových aktivit pro děti. Více než tři čtvrtiny jich (78 %) zastávají názor, že by děti měly navštěvovat hodně kroužků a kurzů, aby rozvíjely svou osobnost a 80 % rozhodně nebo spíše souhlasí také s tím, že je dětem třeba volný čas organizovat, aby se nenudily a nezlobily. Důležitost organizace času dětí je vidět i na nízké míře souhlasu s výrokem, že by dětem měla být ponechána volnost, aby si ve volném čase dělaly, co chtějí. S tím souhlasí jen čtvrtina rodičů (26 %).

O tom, kdo by měl tyto organizované aktivity vybírat, však lidé nemají zcela jasno. S tím, že by to měli být rodiče, souhlasí 64 % lidí, s tím, že samy děti, souhlasí 71 %. Při běžném rozhodování o výběru konkrétní volnočasové aktivity tak hrají roli oba hlasy, rodičovský i dětský.

1. graf

Souhlas s výroky o trávení volného času u dětí
(N = 611, v %)

Na potřebu navštěvovat hodně kroužků pro rozvoj osobnosti dítěte kladou silnější důraz lidé vzdělanější. Ve skupině lidí se základním vzděláním je to 75 %, se středním 80 % a mezi vysokoškolsky vzdělanými lidmi 85 %. Větší význam kroužkům přikládají také lidé z vyšších příjmových skupin.

V otázce výběru a zaměření volnočasových aktivit se projevuje především závislost na věku dítěte. Rodiče mladších dětí ve věku 6-10 let se častěji domnívají, že by kroužky a kurzy měli vybírat rodiče (71 %), zatímco u rodičů dětí starších (11-15 let) je to jen 58 %. Naopak, že by si děti měly vybírat volnočasové aktivity samy si myslí rodiče starších dětí častěji (77 %) než rodiče dětí mladších (66 %).

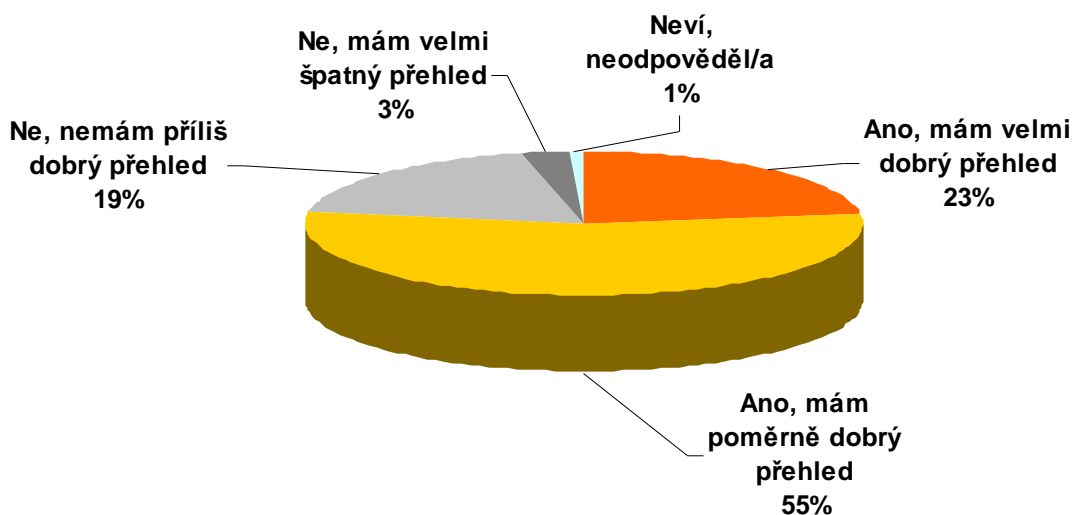
2. Hodnocení nabídky volnočasových aktivit v okolí bydliště

- Q2. Řekl/a byste, že máte přehled o nabídce organizovaných volnočasových aktivit pro děti v místě či okolí vašeho bydliště?

Většina rodičů (55 %) má poměrně dobrý přehled o nabídce volnočasových aktivit ve své lokalitě. Téměř čtvrtina (23 %) má přehled velmi dobrý. Nedostatečný přehled uvádí přibližně pětina rodičů (22 %), z čehož jen minimum (3 %) má podle svého mínění přehled velmi špatný.

2. graf

Máte přehled o nabídce organizovaných volnočasových aktivit pro děti v místě či okolí vašeho bydliště?
(N = 611, v %)

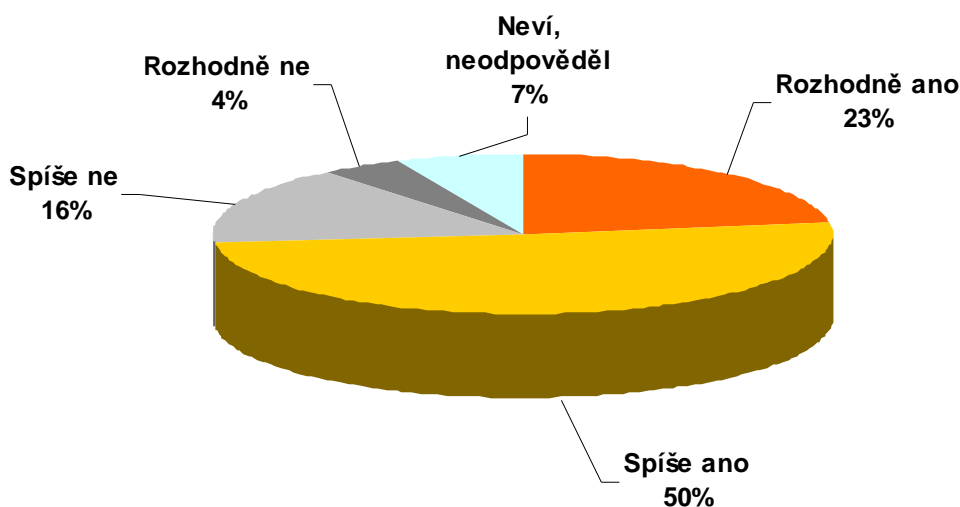
Velmi dobrý přehled o nabídce volnočasových kroužků a kurzů pro své děti mají zejména lidé s vysokoškolským vzděláním. Je jich téměř třetina (32 %), oproti 18 % rodičů se základním vzděláním. Celkově lepší přehled mají ženy (82 %) než muži (70 %). Přehled o nabídce také roste s umístěním na socioekonomickém žebříčku. V horním segmentu AB uvádí dobrý přehled 89 % lidí, zatímco ve spodním segmentu E je to 73 %.

- Q3. Myslíte si, že je nabídka organizovaných volnočasových aktivit pro děti v místě či okolí vašeho bydliště dostatečná?

Většina lidí, téměř tři čtvrtiny (73 %), považuje nabídku organizovaných volnočasových aktivit v okolí svého bydliště za dostačující, přičemž 23 % je o tom rozhodně přesvědčeno a polovina (50 %) spíše. Pětina lidí (20 %) shledává nabídku aktivit pro děti ve své lokalitě nedostatečnou, avšak jen 4 % jsou o tom rozhodně přesvědčena. Vzhledem k tomu, že více než tři čtvrtiny rodičů mají podle svých slov o nabídce dobrý přehled a mohou ji tedy kvalifikovaně hodnotit, je spokojenost s ní na dobré úrovni.

3. graf

**Myslíte si, že je nabídka organizovaných volnočasových aktivit pro děti v místě či okolí vašeho bydliště dostatečná?
(N = 611, v %)**

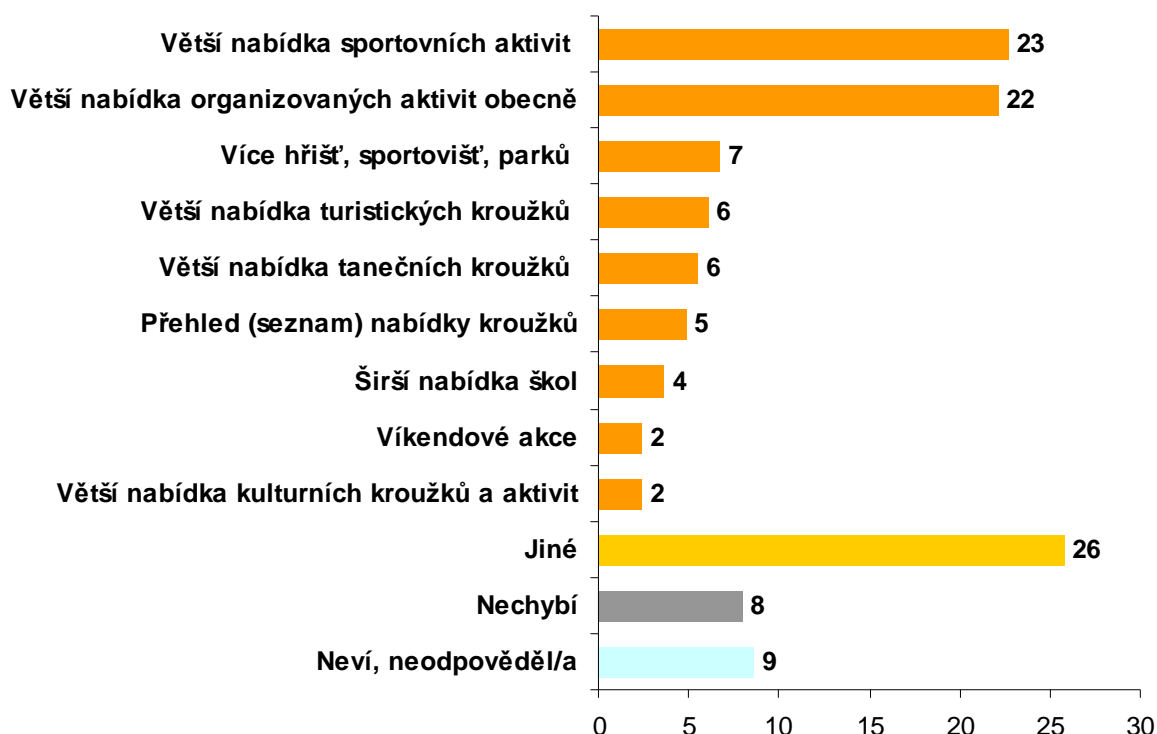
Významné rozdíly v hodnocení dostatečnosti nabídky volnočasových aktivit se projevují z hlediska velikosti místa bydliště. Obyvatelé nejmenší kategorie obcí do 5.000 obyvatel ji považují podle očekávání nejčastěji za nedostatečnou (29 %) a nejméně často za dostatečnou (67 %). Zajímavé je, že největší spokojenost s nabídkou kurzů a kroužků pro děti vyjadřují lidé ze sídel o 5-20.000 obyvatelích (84 %). Za nedostatečnou ji v této kategorii považuje jen 9 % obyvatel. Poměr dostatečnosti k nedostatečnosti je dále u obyvatel větších měst (20.000-99.000) 78 % : 13 % a v největších městech nad 100.000 obyvatel 68 % : 22 %.

- Q4. Chybí Vám něco v současné nabídce způsobů trávení volného času pro děti? Uveďte prosím, co byste ocenili:

Rodiče, kteří považují nabídku volnočasových aktivit pro děti v okolí svého bydliště za nedostatečnou, měli v otevřené otázce uvést, co jim v současné nabídce chybí. Ukázalo se, že by si nejvíce přáli **rozšířit nabídku sportovních kroužků (23 %) a organizovaných aktivit obecně (22 %)**. Četnosti jednotlivých odpovědí ukazuje následující graf:

4. graf

**Chybí Vám něco v současné nabídce způsobů trávení
volného času pro děti?
(N = 163 , v %)**

Jelikož je počet lidí odpovídajících na tuto otázku poměrně nízký, nelze jednotlivé odpovědi spolehlivě třídit podle sociodemografických charakteristik. Projevilo se však, že větší nabídku sportovních aktivit by si z hlediska regionu častěji přáli obyvatelé Moravy (31 %) oproti obyvatelům Čech (15 %) a hlavního města Prahy (19 %).

3. Aktivity dětí ve volném čase

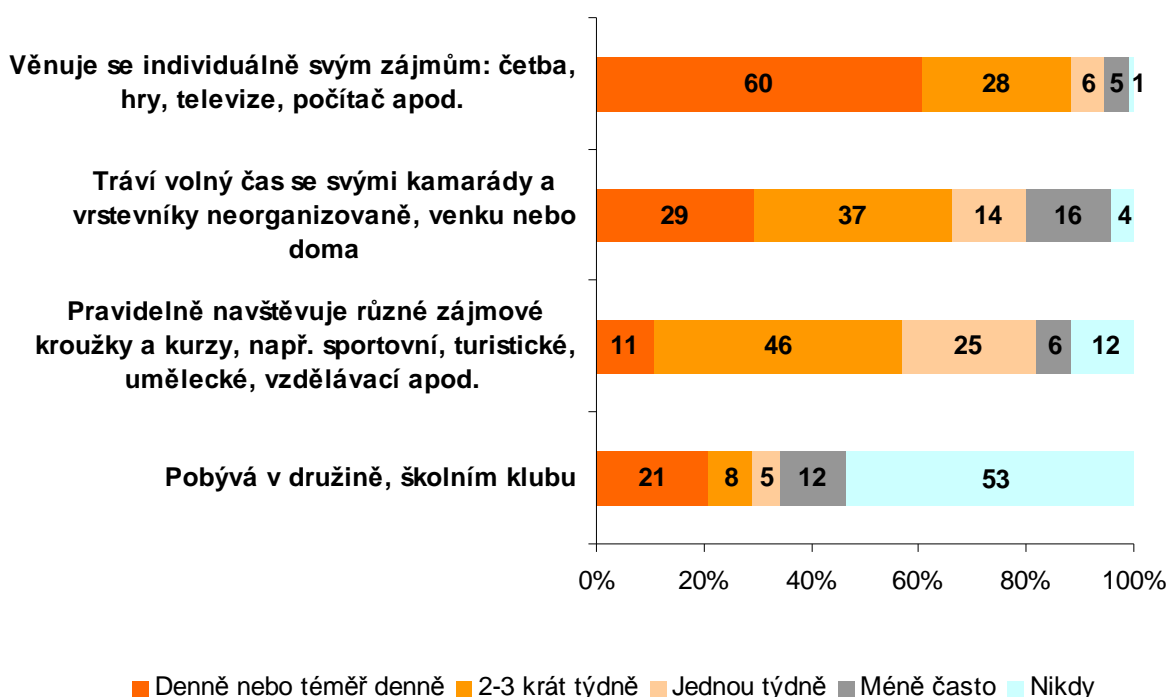
- Q6. Jak tráví vaše dítě ve všední dny svůj volný čas? U každé možnosti prosím uveďte, jak často Vaše dítě svůj volný čas uvedeným způsobem tráví

Ve volném čase se děti nejčastěji věnují individuálně svým zájmům, jako jsou hry, četba, sledování televize nebo počítači. Tyto aktivity provádí 60 % dětí denně nebo téměř denně

a devět dětí z deseti (88 %) alespoň 2x nebo 3x týdně. Dvě třetiny dětí také tráví alespoň několikrát týdně čas společně se svými kamarády (68%). Co je však důležité: **velká většina (82 %) jich pravidelně navštěvuje různé zájmové kroužky a kurzy alespoň jednou týdně. Děti, které zájmové kroužky vůbec nenavštěvují, je jen 12 %.** V družinách nebo školních klubech pobývá alespoň někdy téměř polovina dětí (46 %), ačkoliv několikrát týdně nebo denně tak činí jen 29 %.

5. graf

Jak tráví vaše dítě ve všední dny svůj volný čas? (N = 611, v %)

Každodenní neorganizované trávení času s vrstevníky se častěji vyskytuje u starších dětí mezi 11 a 15 rokem věku (34 %) než u mladších (25 %). Neznamená to však, že se starší děti věnují méně často organizovaným volnočasovým aktivitám. Jejich využívanost je v obou věkových skupinách srovnatelná.

Významné jsou však rozdíly podle vzdělání. V rodinách, kde má dotazovaný rodič základní vzdělání, tráví děti čas se svými kamarády a vrstevníky každodenně ve třetině případů (34 %), zatímco u vyšších vzdělanostních kategorií jen ve čtvrtině (26% SŠ, 24 % VŠ). Ještě markantněji se to projevuje na pravidelné účasti v kroužcích a kurzech. Alespoň 2x – 3x týdně je navštěvuje 73 % dětí z vysokoškolských rodin, 63 % dětí z rodin středoškolsky vzdělaných a jen 47 % dětí rodičů se vzděláním základním.

Podobně jako vzdělání se projevuje také socioekonomická klasifikace. Děti z rodin na vyšších příčkách žebříčku navštěvují organizované volnočasové aktivity častěji než děti z rodin na nižších příčkách.

Další rozdíly se projevují z hlediska sídla. Necelá polovina dětí (39 %) z nejmenší kategorie obcí (do 5.000 obyvatel) tráví se svými kamarády čas téměř každý den. Ve velkých městech tomu tak je jen v 15 % případů.

Srovnání rozdílů v trávení volného času s kamarády a v různých kurzech a kroužcích je ukázáno také v následujících tabulkách.

1. tabulka

Jak tráví vaše dítě ve všední dny svůj volný čas - se svými kamarády a vrstevníky neorganizovaně, venku nebo doma.		Celkem		Denně nebo téměř denně	2-3krát týdně	Jednou týdně	Méně často	Nikdy
		N	%					
Celkem		611	100	29	37	14	16	4
Věk dítěte	6-10 let	302	49	25	38	14	19	5
	11-15let	309	51	34	36	14	14	3
Vzdělání	ZŠ, SŠ bez maturity	289	47	34	37	15	11	3
	SŠ s maturitou	238	39	26	37	13	21	3
	VŠ	84	14	24	36	11	20	10
Socioekonomická klasifikace	AB	84	14	20	44	13	13	10
	C1	51	8	24	25	14	27	10
	C2	66	11	24	39	6	27	3
	D	154	25	29	33	15	20	3
	E	255	42	35	38	15	9	2
Velikost místa bydliště	0 - 4.999	219	36	39	36	13	11	1
	5.000 - 19.999	102	17	31	34	15	17	3
	20.000 - 99.999	174	28	25	43	13	14	5
	100.000 a více	116	19	15	33	15	28	9

2. tabulka

Jak tráví vaše dítě ve všední dny svůj volný čas - pravidelně navštěvuje různé zájmové kroužky a kurzy, např. sportovní, turistické, umělecké, vzdělávací apod.		Celkem		Denně nebo téměř denně	2-3krát týdně	Jednou týdně	Méně často	Nikdy
		N	%					
Celkem		611	100	11	46	25	6	12
Věk dítěte	6-10 let	302	49	11	43	25	8	13
	11-15let	309	51	11	49	24	5	10
Vzdělání	ZŠ, SŠ bez maturity	289	47	8	39	28	8	16
	SŠ s maturitou	238	39	13	51	24	5	8
	VŠ	84	14	17	56	17	5	6
Socioekonomická klasifikace	AB	84	14	17	64	13	4	2
	C1	51	8	20	55	14	4	8
	C2	66	11	14	52	20	3	12
	D	154	25	10	45	28	7	9
	E	255	42	7	38	30	8	17
Velikost místa bydliště	0 - 4.999	219	36	13	46	26	5	10
	5.000 - 19.999	102	17	12	47	22	8	12
	20.000 - 99.999	174	28	11	41	26	6	16
	100.000 a více	116	19	6	53	23	8	9

Trávení volného času ve školní družině je typické pro mladší věkovou skupinu dětí. Denně nebo alespoň několikrát týdně v ní tráví čas 48 % dětí do 10 let, ale jen 11% dětí mezi jedenáctým a patnáctým rokem věku. Družinu ani školní klub nikdy nenavštěvuje jen třetina (34 %) malých dětí, ale téměř tři čtvrtiny (72 %) dětí starších.

4. Segmentace rodičů

- Q26. Nyní Vám přečtu několik výroků. Řekněte mi prosím pro každý z nich, do jaké míry s ním souhlasíte.

V dotazníku byla položena baterie výroků týkajících se životního stylu a vztahu k volnému času dětí. Z odpovědí na tuto baterii byla na základě shlukové (clusterové) analýzy vytvořena segmentace a typologie rodičů do pěti homogenních skupin:

- **rodinný typ**
- **nároční**
- **moderní**
- **chudší**
- **uzavření**

Popis jednotlivých segmentů je následující:

Rodinný typ:

Tito rodiče vyznávají spíše tradiční způsob života. V žebříčku hodnot mají na prvním místě rodinu, které věnují téměř veškerý svůj volný čas. O své děti se zajímají, vědí, co je baví, mají přehled, co kdy dělají a snaží se jim zorganizovat volný čas co nejsmysluplněji. Kroužky jim vybírají převážně sami, častěji než ostatní skupiny se informují ve škole nebo se radí s učiteli. Hlavními kritérii pro výběr kroužku bývá zájem dítěte, přínos kroužku, pověst organizace a částečně i dostupnost. Kroužky vybírají poměrně různorodé. Děti těchto rodičů jen výjimečně pobíhají s kamarády jen tak na ulici. Častěji než ostatní se věnují uměleckým a tvůrčím aktivitám, častěji si čtou nebo si něco dělají sami. Častěji se jedná o rodiče menších dětí a častěji odpovídali ženy.

Nároční:

Skupina poměrně bohatých rodičů, kterým záleží především na kvalitě. Přestože nejsou typem vysloveně rodinným, o své děti zájem mají, chtějí, aby mohli dělat to, co je v životě baví a dávají jim pro to prostor. V porovnání s ostatními skupinami je pro ně při výběru kroužku důležitější, kolik aktivita zabere dítěti času, jinak vybírají na základě přání dítěte a užitečnosti kroužku. Kroužky si většinou vybírá dítě samo. Aktivity dítěte jsou různorodé. Ze zájmových kroužků děti nejčastěji navštěvují sportovní, turistické a vzdělávací kroužky. Hlavními zdroji informací pro rodiče jsou škola a internet. Tato skupina je poměrně bohatá, častěji v ní odpovídali muži a mívá vyšší vzdělání.

Moderní:

Úspěšní moderní lidé, kteří rádi zkouší novinky, sami mají hodně zájmů a o totéž se snaží i u svých dětí. Pamatují si, co je v dětství bavilo a stejné aktivity nabízejí i svým dětem. Jsou bohatší, což se projevuje i na dárkách, které svým dětem dávají. Při výběru kroužku je kromě jeho užitečnosti a zájmu dětí důležité i kolik času dospělých kroužek vyžaduje a oproti ostatním je kladen i větší důraz na jednoduchost výběru. S návrhy na zájmové aktivity přichází jak rodiče, tak samy děti a častěji se vyskytuje i návrh kamarádů dětí. V porovnání s ostatními tyto děti navštěvují více kroužků. Zdroje informací pro rodiče jsou různé - většinou to, co je zrovna po ruce. Děti méně často navštěvují sportovní kroužky. Tyto rodiny mají většinou 3-4 členy.

Chudší:

Příjmově slabší skupina, u které jsou pro výběr dětských kroužků řídicí zejména finanční možnosti a také dostupnost kroužku. Tito lidé méně dají na kvalitu (klíčová je pro ně cena) a sami nemají moc vlastních aktivit. Svým dětem se snaží vyjít vstříc, ale sami jim volný čas neorganizují. Výběr kroužku zajišťuje nejčastěji dítě samo. Tyto děti méně často navštěvují zájmové kroužky, i družinu, naopak se častěji věnují vlastním zájmům doma, nebo jsou někde s kamarády. Informace o kroužcích rodiče shání nejčastěji ve škole. Rodiče v této skupině jsou méně vzdělaní a častěji rozvedení a ekonomicky neaktivní.

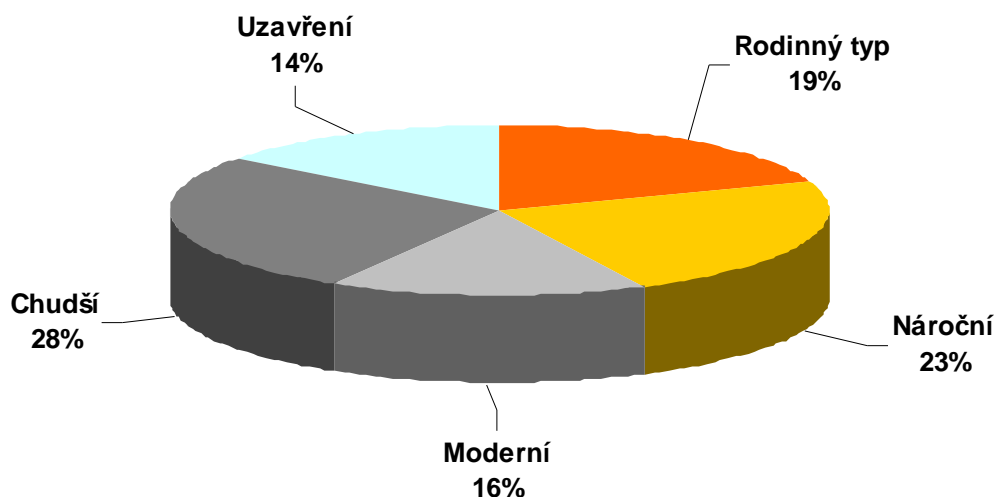
Uzavření:

Tato skupina rodičů nejeví o volnočasové aktivity svých dětí příliš velký zájem, což je způsobeno mimo jiné tím, že se jedná většinou o rodiče starších dětí. Volný čas svých dětí neorganizují a nemají o něm ani dostatečný přehled. Aktivity už si vybírá dítě samo a rodiče jen korigují, jestli jsou reálné, nebo ne. Tyto děti častěji tráví svůj čas volně se svými kamarády, případně při jiných, vlastních aktivitách. Do družiny už prakticky nechodí. Informace o nabídce zájmových kroužků shání rodiče různě. V porovnání s ostatními skupinami častěji zmiňovali místní tisk, známé a přátele a také samotné děti. V porovnání s ostatními skupinami tyto děti častěji navštěvují sportovní kroužky. Rodiče mají vyšší vzdělání, jsou častěji nevěřící, rozvedení, bohatší a dítě je častěji jedináček.

Velikost jednotlivých segmentů ukazuje následující graf:

6. graf

Rozdělení rodičů do segmentů (N = 611, v %)

Takto vytvořená typologie rodičů následně vstupuje jako třídící proměnná do dalších analýz. Nejsilnější souhlas s výrokem, že by děti měly navštěvovat hodně kroužků a kurzů, aby rozvíjely svou osobnost, se tak například vyskytuje u segmentů rodinný typ a moderních. Rodiče náležící do těchto segmentů mají také nejčastěji velmi dobrý přehled o nabídce volnočasových aktivit v místě bydliště a častěji ji považují za dostatečnou.

Vrátíme-li se zpět k návštěvám zájmových kroužků a kurzů, ukazuje se, že pravidelnými účastníky jsou zejména děti rodičů ze segmentů rodinný typ a nároční. Jak je vidět z následující tabulky, alespoň jednou týdně je navštěvuje 93 % dětí z těchto segmentů, zatímco v ostatních segmentech jde o přibližně tři čtvrtiny. Děti rodičů ze segmentu uzavřených zase nejčastěji tráví ve všední dny svůj volný čas neorganizovaně se svými vrstevníky.

3. tabulka

Pravidelně navštěvuje různé zájmové kroužky a kurzy, např. sportovní, turistické, umělecké, vzdělávací apod.	Celkem		Denně nebo téměř denně	2-3krát týdně	Jednou týdně	Méně často	Nikdy
	N	%	%	%	%	%	%
Celkem	611	100	11	46	25	6	12
Rodinný typ	101	19	19	53	21	1	6
Nároční	122	23	11	59	23	3	4
Moderní	81	16	21	26	28	11	14
Chudší	143	27	5	45	26	8	16
Uzavření	75	14	1	49	27	11	12

5. Děti, které pravidelně navštěvují zájmové kroužky a kurzy

Následující kapitola se věnuje dětem, které pravidelně (alespoň jednou týdně) navštěvují organizované kroužky či kurzy nebo pobývají pravidelně ve školní družině či klubu a jejich rodičům.

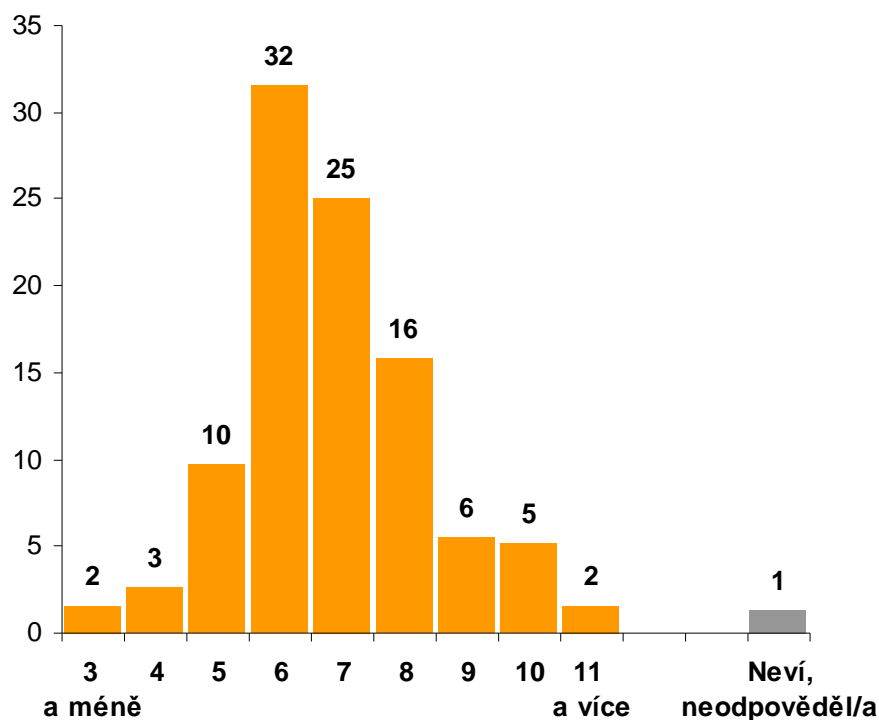
5.1. Zdroje informací o navštěvovaných kroužcích a kurzech

- Q7. V kolika letech začalo Vaše dítě pravidelně navštěvovat zájmové kroužky nebo kurzy?

Největší množství dětí, téměř třetina (32 %) začalo pravidelně navštěvovat zájmové kroužky v šesti letech, tedy ve věku nástupu do základní školy. Téměř tři čtvrtiny (73 %) jich pak do kroužků nastoupilo mezi šestým a osmým rokem věku.

7. graf

V kolika letech začalo Vaše dítě pravidelně navštěvovat zájmové kroužky nebo kurzy?
(N = 523 , v %)

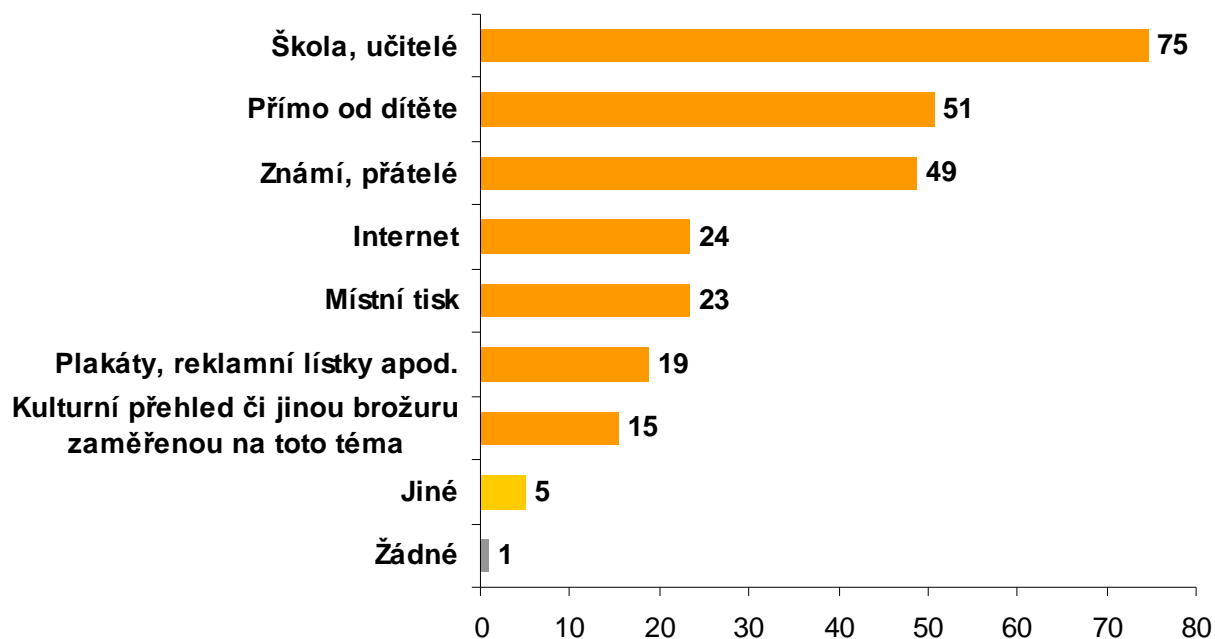

- Q8. Když jste získával/a informace o kroužcích, kurzech a volnočasových aktivitách pro děti, jaké zdroje jste využil/a?

Pro získání informací o možnostech volnočasových aktivit pro své děti využili rodiče nejčastěji informace ze škol, a to ve třech čtvrtinách případů (75 %). Polovina rodičů (51 %, resp. 49 %) získala informace přímo od dětí nebo od známých a přátel. Masová média, internet a místní tisk, využila jako informační zdroj přibližně čtvrtina rodičů (24 %, resp. 23 %).

8. graf

**Jaké zdroje jste využil/a pro získání informací
o kroužcích, kurzech a volnočasových aktivitách pro děti?
(N = 523 , v %)**

Při získávání informací přímo od dětí hraje roli jejich věk. Rodiče využívají častěji informace od starších dětí (57 %) než od mladších (45 %).

Velké rozdíly existují ve využívání internetu. Výrazně se projevuje vzdělání: lidé vysokoškolsky vzdělaní jej k získávání informací využili častěji (40 %) než lidé se středoškolským (27 %) a základním vzděláním (15 %). Internet je z pochopitelných důvodů využíván více také v horních segmentech socioekonomické klasifikace – v segmentu AB (43 %) a C1 (42 %). Naopak málo je využíván v segmentu E (12 %). Také v Praze je využíván častěji (38 %) než obecně v Čechách (20 %) a na Moravě (23 %). Pražané také častěji čerpají informace z plakátů a reklamních lístků (31 %), Moravané zase z místního tisku (29 %). Z hlediska segmentace rodičů využívají internet nejčastěji nároční (37 %), kteří rovněž využívají častěji kulturní přehledy a podobně

zaměřené brožury. Segment rodinný typ zase nejčastěji využívá informací ze školy (83 %) a segment chudší informace přímo od dítěte (59 %).

Významným třídícím faktorem je rovněž velikost místa bydliště. Obyvatelé malých obcí využívají jako informační zdroj o kurzech a kroužcích pro děti nejčastěji školu a učitele a častěji než obyvatelé větších měst také informace přímo od dítěte. Méně často naopak internet (12 %), místní tisk (13 %) a plakáty a reklamní lístky (12 %).

4. tabulka

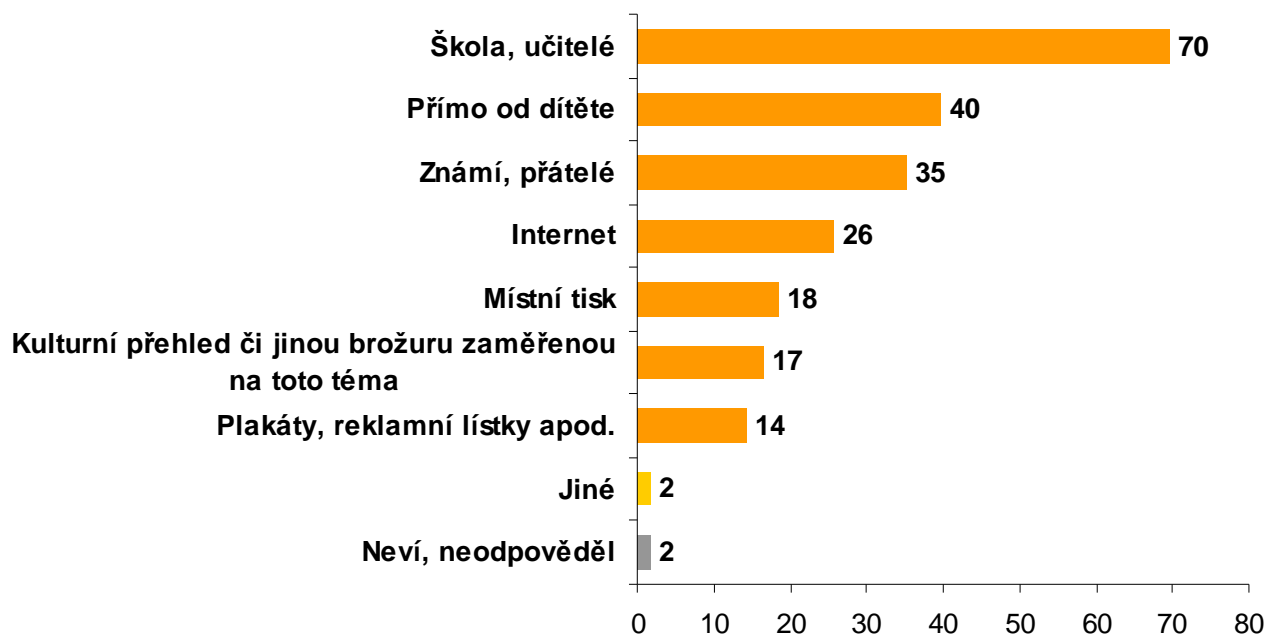
Když jste získával/a informace o kroužcích, kurzech a volnočasových aktivitách pro děti, jaké zdroje jste využil/a? (Lidé, kteří navštěvují alespoň 1x týdně zájmové kroužky nebo družinu.)		Celkem	Škola, učitelé	Přímo od dítěte	Známí, přátelé	Internet	Místní tisk	Plakáty, reklamní lístky apod.	Kulturní přehled či jinou brožuru
Celkem		523	75	51	49	24	23	19	15
Věk dítěte	6-10 let	258	78	45	46	23	20	16	15
	11-15let	265	72	57	51	24	27	22	16
Vzdělání	ZŠ, SŠ bez maturity	232	77	52	44	15	19	18	13
	SŠ s maturitou	216	75	48	53	27	26	18	17
	VŠ	75	67	56	51	40	27	24	19
Socioekonomická klasifikace	AB	79	71	52	47	43	25	22	14
	C1	45	64	49	62	42	24	24	13
	C2	57	77	44	47	28	32	21	28
	D	134	73	51	51	22	22	18	16
	E	207	79	52	45	12	20	16	13
Velikost místa bydliště	0 - 4.999	195	81	59	47	12	13	12	13
	5.000 - 19.999	88	76	47	51	18	32	20	10
	20.000 - 99.999	142	66	44	50	29	36	19	23
	100.000 a více	98	74	47	48	43	17	31	15
Region	Praha	61	74	48	54	38	18	31	13
	Čechy	251	73	55	47	20	20	16	16
	Morava	211	77	46	49	23	29	19	16

- Q9. Které z těchto informačních zdrojů Vám k získávání informací o volnočasových aktivitách nejvíce vyhovují?

Z využitých zdrojů informací lidem nejvíce vyhovují školy, které byly zmíněny 70 % rodičů. Další zdroje již vyhovují méně, což je také vidět na následujícím grafu. Pořadí oblíbenosti jednotlivých informačních zdrojů je stejné jako v předchozím případě s využívaností. Oproti tomu, jak je využívají, však lidé méně upřednostňují informace od známých a přátel a přímo od dítěte. O málo více oproti skutečné využívanosti je naopak preferován internet.

9. graf

**Které z těchto informačních zdrojů Vám k získávání informací o
volnočasových aktivitách nejvíce vyhovují?
(N = 515, lidé, kteří využili nějaké zdroje k vyhledávání informací, v %)**

Informace školy vyhovují častěji rodičům menších dětí ve věku 6-10 let (76 %) než starších dětí do 15 let (63 %), rodičům dětí ve vyšší věkové skupině zase více vyhovují informace od nich samotných (45 %) než je tomu v případě mladších potomků (34 %). Také zde ještě více než v předchozím případě platí, že internet je upřednostňován vzdělanými lidmi (49 % VŠ, 29 % SŠ, 15 % ZŠ), lidmi z vyšších segmentů socioekonomické klasifikace a Pražany a podobná je i závislost na velikosti místa bydliště. Internet také častěji vyhovuje segmentu náročných (37 %). Třídění ukazuje následující tabulka.

5. tabulka

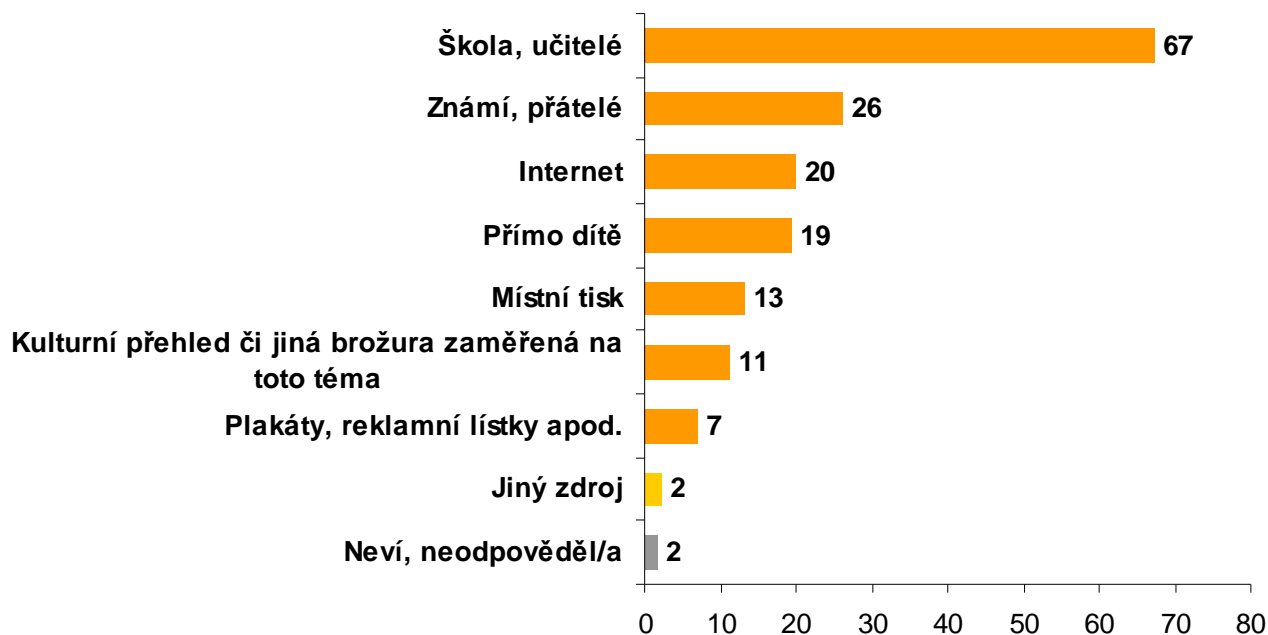
Které z těchto informačních zdrojů Vám k získávání informací o volnočasových aktivitách nejvíce vyhovují? (Ti, co zjišťovali nějaké informace.)		Celkem	Škola, učitelé	Přímo dítě	Známí, přátelé	Internet	Místní tisk	Kulturní přehled či jiná brožura
		N	%	%	%	%	%	%
Celkem		515	70	40	35	26	18	17
Věk dítěte	6-10 let	253	76	34	35	26	17	16
	11-15let	262	63	45	36	26	20	17
Vzdělání	ZŠ, SŠ bez maturity	228	74	41	33	15	15	18
	SŠ s maturitou	212	68	38	39	29	21	14
	VŠ	75	61	41	32	49	20	17
Socioekonomická klasifikace	AB	79	65	37	34	47	22	15
	C1	45	60	38	49	40	18	11
	C2	56	73	32	34	32	27	23
	D	130	65	46	36	26	16	18
	E	204	75	39	33	12	16	15
Velikost místa bydliště	0 - 4.999	193	76	48	33	19	14	11
	5.000 - 19.999	85	72	38	39	20	27	13
	20.000 - 99.999	139	60	36	37	25	26	23
	100.000 a více	98	69	31	35	45	9	21
Region	Praha	61	70	34	41	46	7	15
	Čechy	246	70	39	35	24	18	16
	Morava	208	69	41	35	22	22	18

- Q10. A které z těchto zdrojů jsou pro Vás k získávání informací o volnočasových aktivitách nejdůvěryhodnější?

Informace o organizovaných volnočasových aktivitách získané od školy nebo jejích představitelů jsou ze strany rodičů nejen nejvyužívanější a nejvíce jim vyhovují, ale jsou pro ně také nejdůvěryhodnější. Mezi nejdůvěryhodnější je zařadily dvě třetiny lidí (67 %). Se značným odstupem jsou na dalších místech důvěryhodnosti přátelé a známí, uvádění čtvrtinou lidí (26 %) a pro pětinu také internet (20 %) a děti samy (19 %).

10. graf

**Které z těchto zdrojů jsou pro Vás k získávání informací o
volnočasových aktivitách nejdůvěryhodnější?
(N = 515, lidé, kteří využili nějaké zdroje k vyhledávání informací, v %)**

Podobně jako v předchozí otázce se také zde ukázalo, že škola a učitelé jsou důvěryhodnějšími zdroji spíše v případě mladších (73 %) než starších dětí (61 %). Rovněž internet má podobné třídění – důvěryhodnější je v rámci vzdělání pro lidi s vysokoškolským vzděláním (31 %), představitele nejvyššího segmentu AB (32 %) a Pražany.

6. tabulka

Které z těchto zdrojů jsou pro Vás k získávání informací o volnočasových aktivitách nejdůvěryhodnější? (Ti, co zjišťovali nějaké informace.)		Celkem	Škola, učitelé	Přímo dítě	Známí, přátelé	Internet	Místní tisk	Kulturní přehled či jiná brožura	Plakáty, reklamní lístky apod.
		N	%	%	%	%	%	%	%
Celkem		515	67	26	20	19	13	11	7
Věk dítěte	6-10 let	253	73	26	20	17	13	8	6
	11-15let	262	61	26	20	22	13	15	8
Vzdělání	ZŠ, SŠ bez maturity	228	70	21	14	20	12	13	7
	SŠ s maturitou	212	66	29	23	18	16	10	5
	VŠ	75	63	35	31	20	9	11	11
Socioekonomická klasifikace	AB	79	66	29	32	14	11	9	9
	C1	45	56	42	29	20	13	4	4
	C2	56	68	23	27	14	14	18	4
	D	130	64	29	22	25	15	14	10
	E	204	72	21	10	19	12	10	5
Velikost místa bydliště	0 - 4.999	193	74	23	13	27	11	7	5
	5.000 - 19.999	85	76	28	18	15	19	11	8
	20.000 - 99.999	139	57	29	21	12	17	16	8
	100.000 a více	98	61	27	35	17	8	14	8
Region	Praha	61	59	36	34	18	7	10	13
	Čechy	246	70	25	21	19	13	10	6
	Morava	208	66	25	15	20	16	13	7
Segmentace rodičů	Rodinný typ	96	74	35	38	26	16	10	13
	Nároční	113	73	41	37	37	25	25	17
	Moderní	66	73	32	32	24	14	11	8
	Chudší	117	71	40	34	23	19	14	14
	Uzavření	58	55	50	33	21	24	17	17

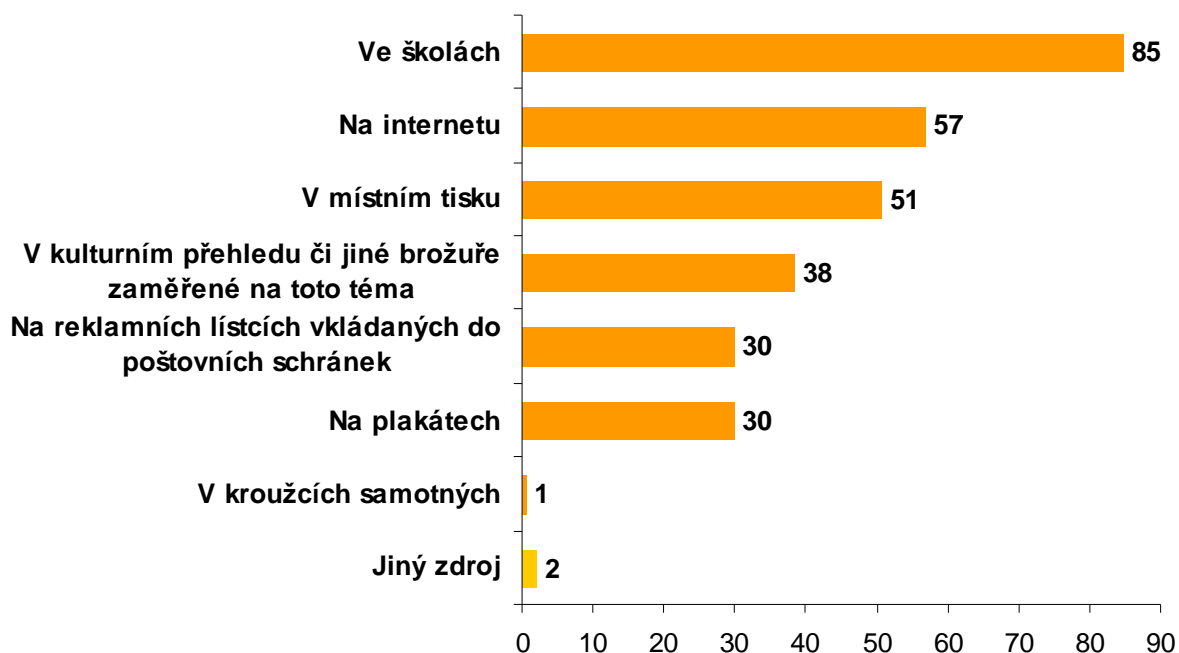
- Q25. Kde by podle Vás měly organizace nabízející volnočasové aktivity pro děti informovat o svých službách?

V dotazníku byla položena ještě jedna obdobná otázka, tentokrát však s vyloučením přenosu informací přes prostředníky, například známé, přátele nebo děti samotné. Všichni oslovení rodiče měli v odpovědi na ni uvést, kde by podle jejich názoru měly organizace nabízející různé organizované aktivity pro děti informovat o svých službách. Z následujícího grafu je vidět, že **za nejvhodnější formu rodiče považují školy. Ty byly uvedeny naprostou většinou rodičů (85 %). Nadpoloviční většina uvedla také internet (57 %) a místní tisk (51 %).**

Toto pořadí je stejné jako u informačních zdrojů, které lidem nejvíce vyhovují (nebereme-li v úvahu jako zdroje informací děti a známé rodičů).

11. graf

Kde by podle Vás měly organizace nabízející volnočasové aktivity pro děti informovat o svých službách?
(N = 611 , v %)

Školy zmínili častěji obyvatelé nejmenší kategorie obcí (89 %), internet je uváděn častěji v horních segmentech AB a C1.

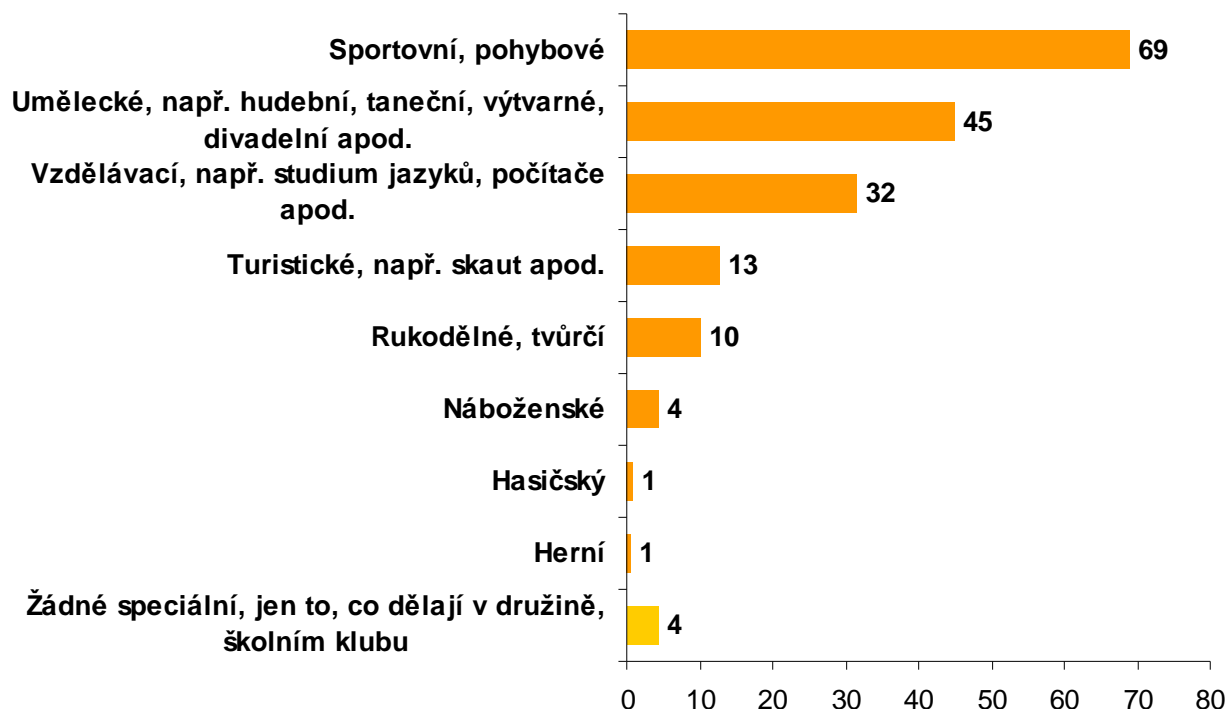
5.2. Druhy navštěvovaných kroužků a kurzů

- Q11. Uveďte prosím, jaké všechny pravidelné zájmové kroužky či kurzy Vaše dítě navštěvuje.

Mezi zájmovými kroužky jsou jasně nejnavštěvovanější kroužky sportovní a pohybové. Ty jsou navštěvovány 69 % dětí, které alespoň jednou týdně chodí do organizovaných kurzů. Populární jsou také kroužky umělecky zaměřené, které navštěvuje 45 % těchto dětí. Další téměř třetina (32 %) se v kurzech věnuje vzdělávání.

12. graf

**Uved'te prosím, jaké všechny pravidelné zájmové kroužky či kurzy Vaše dítě navštěvuje:
(N = 523 , v %)**

Sportovní a pohybové kroužky častěji navštěvují děti ve starší věkové skupině (75 %) oproti mladší (62%) a to samé platí také pro vzdělávací kurzy (37 % starších dětí, 26 % mladších). Naopak mladší děti se častěji účastní kurzů uměleckých, např. výtvarných, hudebních apod. (52 %, oproti 38 % starších).

Rozdíl se projevuje také mezi pohlavími. Chlapci chodí více do sportovních oddílů (80 %, dívky 59 %), dívky častěji do kroužků uměleckých (59 %, chlapci 30 %) a tvůrčích (13 % oproti 7% chlapců).

Důležitým faktorem je také vzdělání rodičů, zejména u umělecky zaměřených kroužků. Platí, že vzdělanější rodiče do nich posílají své děti častěji než méně vzdělaní.

U vzdělávacích kurzů je nejdůležitějším třídícím znakem socioekonomická klasifikace. Čím vyšší postavení rodičů na socioekonomickém žebříčku, tím častěji tyto kurzy jejich děti navštěvují.

Z hlediska segmentace rodičů se ukázalo, že rodinný typ dává větší důraz na umělecké kroužky (57 %), zatímco uzavření menší (28 %). Nároční volí pro své děti častěji kurzy vzdělávací (46 %), turistické (18 %) a sportovní a pohybové (80 %).

Názorně je uvedené třídění vidět v následující tabulce.

7. tabulka

Uved'te prosím, jaké všechny pravidelné zájmové kroužky či kurzy Vaše dítě navštěvuje (Ti, co navštěvují alespoň 1x týdně zájmové kroužky nebo družinu.)		Celkem	Sportovní pohybové	Umělecké	Vzdělávací	Turistické	Rukodělné tvůrčí	Náboženské	Žádné speciální, jen to, co dělají v družině, školním klubu
		N	%	%	%	%	%	%	%
Celkem		523	69	45	32	13	10	4	4
Věk dítěte	6-10 let	258	62	52	26	12	9	5	7
	11-15let	265	75	38	37	14	11	3	2
Pohlaví dítěte	Chlapec	254	80	30	34	15	7	4	4
	Dívka	269	59	59	29	11	13	4	4
Vzdělání	ZŠ, SŠ bez maturity	232	65	39	27	13	12	4	6
	SŠ s maturitou	216	74	48	34	14	10	4	4
	VŠ	75	67	56	37	9	7	5	0
Pohlaví	Muž	209	72	38	33	12	7	4	4
	Žena	314	67	49	31	13	12	4	4
Socioekonomická klasifikace	AB	79	71	59	44	10	11	9	0
	C1	45	76	47	49	16	11	2	0
	C2	57	82	56	32	14	7	4	2
	D	134	71	38	35	13	7	2	4
	E	207	62	40	21	13	12	4	7
Segmentace rodičů	Rodinný typ	96	67	57	33	17	16	6	3
	Nároční	114	80	43	46	18	8	4	
	Moderní	67	58	48	30	13	12	3	9
	Chudší	118	69	42	20	6	5	4	8
	Uzavření	60	77	28	32	8	7	2	2

- Q12. Kdo je provozovatelem kroužků či kurzů, které Vaše dítě navštěvuje?

Sportovní a pohybové kurzy, které děti navštěvují, jsou nejčastěji nabízeny školou, a to ve třetině případů (34%), dalšími významnými zřizovateli jsou Domy dětí a mládeže a občanská sdružení (shodně 22 %). Turistické kroužky jsou nejčastěji zřizovány občanskými sdruženími (44 %) a Domy dětí a mládeže (36 %). Umělecké kurzy navštěvují děti ponejvíce v základních uměleckých školách (44 %), vzdělávací a rukodělné ve školách (53 %, resp. 55 %).

8. tabulka

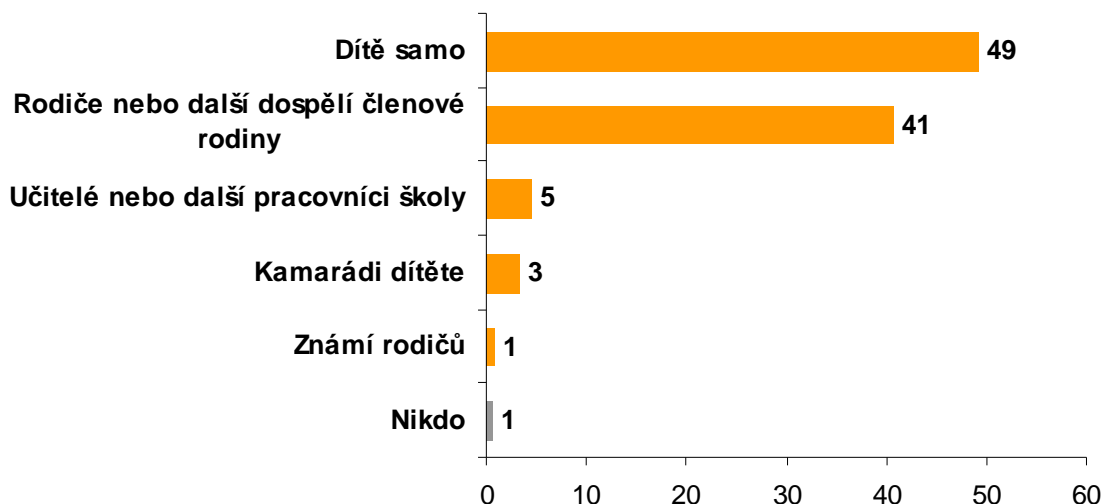
Kdo je provozovatelem kroužků či kurzů, které Vaše dítě navštěvuje?	N	Škola %	Dům dětí a mládeže apod. (zřizovatel obec, kraj) %	Občanské sdružení (Junák, sokol apod.) %	Soukromá agentura %	Základní umělecká škola %	Církev %	Neví, neodpověď/a %
Sportovní, pohybové	361	34	22	22	13	1	0	1
Turistické	66	14	36	44	0	3	2	2
Umělecké	235	27	16	1	9	43	0	2
Vzdělávací	165	53	15	2	28	1	0	1
Rukodělné, tvůrčí	53	55	21	6	6	13	0	0

- Q5. Kdo u Vás nejčastěji přichází s nápady, jakých volnočasových aktivit by se mohlo Vaše dítě účastnit?

S nápady a inspirací, jaké zájmové kroužky navštěvovat, přicházejí v podstatě výhradně děti sami nebo rodiče spolu s dalšími dospělými členy rodiny. Podle vyjádření rodičů pak to jsou nejčastěji děti samy (49 %), následováni rodiči (41 %).

13. graf

Kdo u Vás nejčastěji přichází s nápady, jakých volnočasových aktivit by se mohlo Vaše dítě účastnit?
(N = 611 , v %)

Třídění do sociodemografických kategorií však ukazuje, že s vlastními nápady přichází logicky hlavně starší děti ve věku 11-15 let. Ty je navrhují téměř ve dvou třetinách

případů (65 %), zatímco jejich rodiče jen v přibližně čtvrtině (28 %). U mladších dětí je tomu právě naopak – z více než poloviny jim volnočasové aktivity navrhuje rodiče (54 %), děti samy ze třetiny (33 %).

V segmentu rodinný typ více než z poloviny přicházejí s nápady rodiče (52 %), v segmentu uzavřených jsou to naopak z dvou třetin děti samy (67 %).

- Q13. Kdo měl největší vliv na výběr kroužků či kurzů, které Vaše dítě navštěvuje?

Nejenže děti samy přicházejí častěji s nápady, jakých kroužků a kurzů se účastnit, ale u většiny z nich mají také větší vliv na jejich výběr. Jak vyplývá z následující tabulky, jen dvě oblasti jsou ovlivňovány rodiči více než dětmi – náboženské (86 % : 9 %) a vzdělávací (51 % : 41 %). Turistické kroužky jsou zase jako jediné znatelněji ovlivňovány dalšími subjekty, například kamarády dítěte nebo známými rodičů. Vzhledem k malým četnostem těchto kategorií však nelze tento závěr zobecňovat.

9. tabulka

Q13. Kdo měl největší vliv na výběr kroužků či kurzů, které Vaše dítě navštěvuje?	N	Rodiče nebo další dospělí členové rodiny %	Dítě samo %	Kamarádi dítěte %	Známí rodičů %	Neví, neodpověděl/a %
Sportovní, pohybové	361	27	65	6	1	1
Turistické	66	23	58	11	8	0
Umělecké	235	35	55	4	3	1
Vzdělávací	165	51	41	5	2	1
Rukodělné, tvůrčí	53	21	60	9	4	4
Náboženské	22	86	9	5	0	0

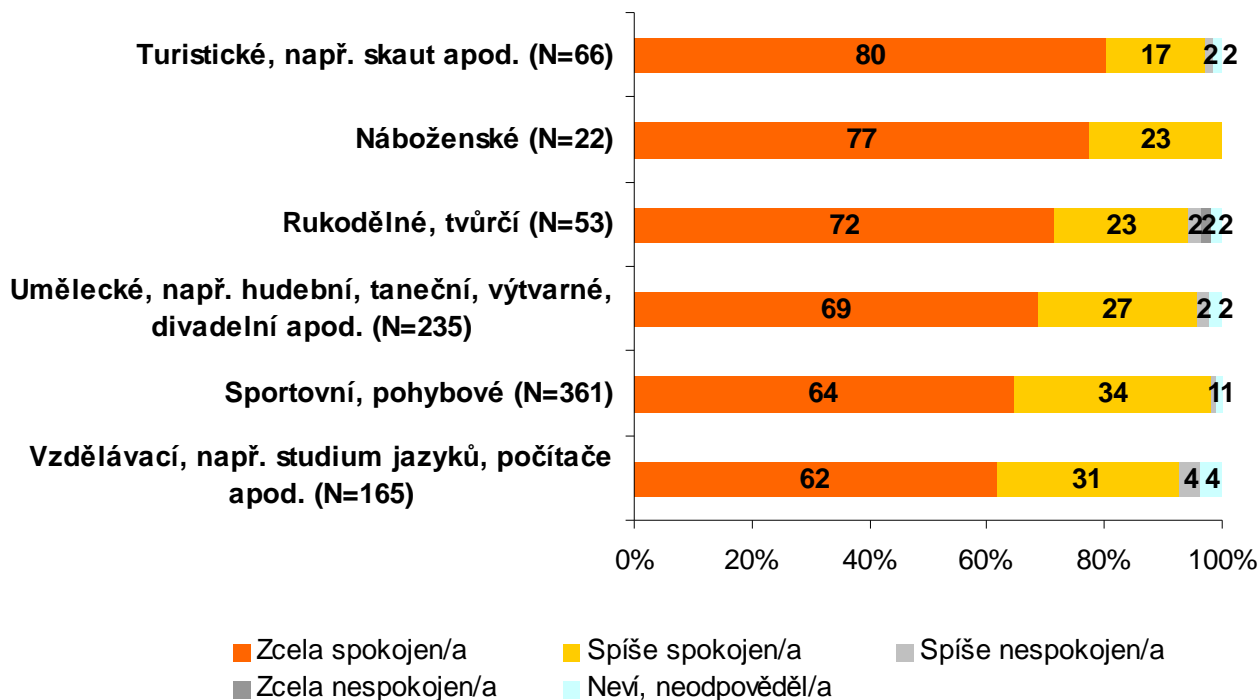
Obecně platí, že u méně majetných rodin a rodin z nižších vzdělanostních kategorií je vliv dětí na rozhodování o volnočasových aktivitách významnější, zatímco u vzdělanějších a bohatších rodin je vliv rodičů relativně silnější. Není divu, že vliv rodičů při rozhodování je také silnější u menších dětí než u dětí starších.

- Q14. Jak jste spokojen/a se zájmovým kroužkem nebo kurzem, který Vaše dítě navštěvuje?

Se zájmovými kroužky a kurzy jsou lidé v naprosté většině spokojeni. U všech kategorií převažuje dokonce výrazná spokojenost a úroveň nespokojenosti je marginální. Je tak třeba vnímat spíše rozdíly v intenzitě spokojenosti mezi jednotlivými kroužky. **Nejnespokojenější jsou rodiče dětí s kroužky s turistickým zaměřením, jako je například Skaut. Absolutní spokojenost nad 70 % je také u kroužků náboženských a tvůrčích. Nejméně spokojeni jsou rodiče s kurzy vzdělávacími.**

14. graf

**Jak jste spokojen/a se zájmovým kroužkem nebo kurzem,
který Vaše dítě navštěvuje?
(v %)**

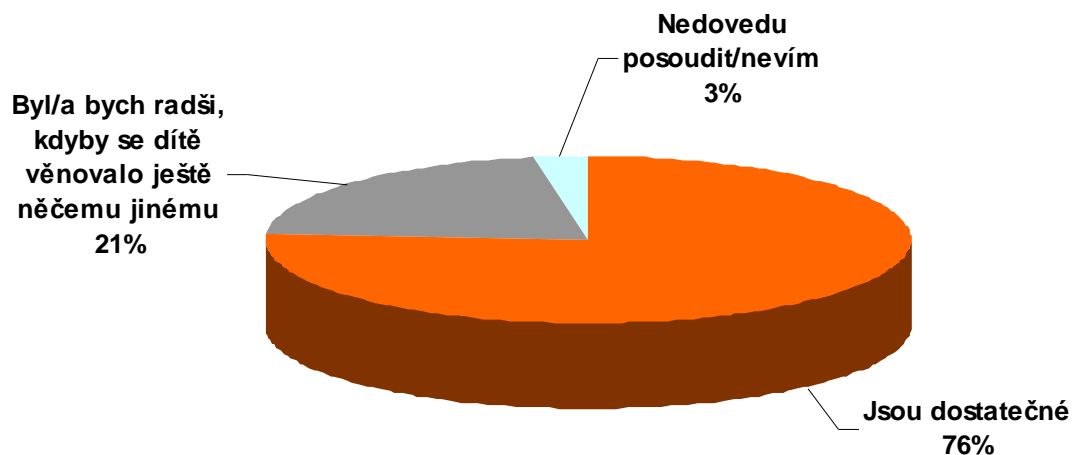
V třídění se neprojevovalo mnoho rozdílů, také vzhledem k nízkým četnostem u některých kategorií. Je však znát, že se vzdělávacími kurzy jsou častěji zcela spokojeni obyvatelé největších měst (76%), s náboženskými kroužky převážně lidé na Moravě (93 %) a s umělecky zaměřenými kroužky segment rodičů rodinný typ (82 %).

- Q15. Jsou podle Vás stávající organizované volnočasové aktivity, které Vaše dítě navštěvuje, dostatečné nebo byste byl/a radši, kdyby se dítě věnovalo ještě něčemu jinému?

Tři čtvrtiny rodičů (76 %), jejichž děti pravidelně navštěvují zájmové kurzy a kroužky, považují tyto aktivity za dostatečné. Jen přibližně pětina (21 %) z nich by byla raději, kdyby se jejich děti věnovaly ještě něčemu dalšímu.

15. graf

**Jsou podle Vás stávající organizované volnočasové aktivity, které Vaše dítě navštěvuje, dostatečné nebo byste byl/a radši, kdyby se dítě věnovalo ještě něčemu jinému?
(N = 523)**

Ze socioekonomického třídění vychází, že spokojeni s množstvím kroužků jsou zejména lidé ze segmentu AB. Segment E by naopak častěji uvítal, kdyby se děti věnovaly ještě něčemu dalšímu. To souvisí s dřívějším poznatkem, že děti rodičů z nejvyššího segmentu chodí do kroužků častěji než děti rodičů z nejnižšího segmentu.

▪ Q16. Jaké zájmové kroužky či kurzy by podle Vás mělo Vaše dítě ještě navštěvovat?

Rodiče, kteří uvedli, že by byli radši, aby se jejich dítě věnovalo ještě něčemu dalšímu, by pro své děti nejraději volili kurzy vzdělávací (50 %) a sportovní a pohybové (41 %).

16. graf

**Jaké zájmové kroužky či kurzy by podle Vás mělo
Vaše dítě ještě navštěvovat?
(N = 111 , v %)**

Sportovní a pohybové kroužky by rodiče volili hlavně pro dívky (52 %), stejně jako kurzy umělecké (33 %). Pro chlapce pak zdůrazňují turistické kroužky (27 %).

6. Děti, které pravidelně nenavštěvují zájmové kroužky a kurzy

Následující kapitola se věnuje dětem, které žádné zájmové kroužky a kurzy nenavštěvují nebo je navštěvují nepravidelně či méně často než jednou týdně, a jejich rodičům. Vzhledem k malému zastoupení této skupiny ve vzorku je velmi omezena možnost třídění do sociodemografických skupin a interpretace těchto rozdílů.

6.1. Zdroje informací o kroužcích a kurzech

- Q17. Kdybyste potřeboval/a získat informace o kroužcích, kurzech a volnočasových aktivitách pro děti, jaké zdroje byste nejspíše využil/a?

Rodiče, kteří by chtěli získat informace o nabídce volnočasových aktivit, by tak nejraději učinili skrze školu (57 %). Dalšími významnými potenciálními

informačními zdroji by byly samy děti a známí a přátelé rodičů (36 %, resp. 35 %). Pořadí jednotlivých položek je stejné jako v případě rodičů, kteří informace skutečně vyhledávali (viz. graf 8).

17. graf

Kdybyste potřeboval/a získat informace o kroužcích, kurzech a volnočasových aktivitách pro děti, jaké zdroje byste nejspíše využili/a?
(N = 88, v %)

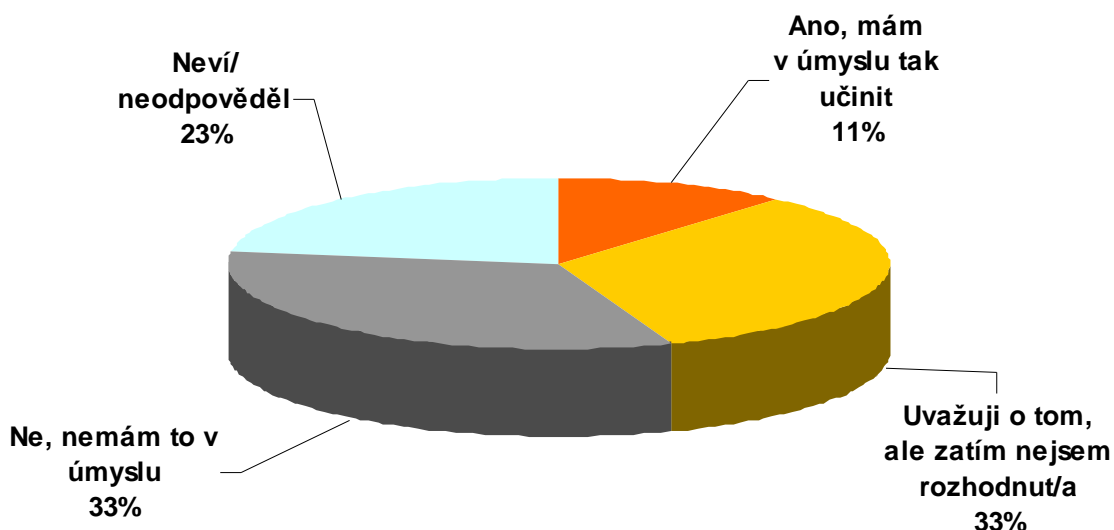

▪ Q18. Máte v horizontu jednoho roku v úmyslu přihlásit své dítě do nějakého pravidelného kroužku nebo kurzu?

Třetina rodičů (33 %), jejichž děti žádné zájmové kroužky a kurzy nenavštěvují je také nemá v úmyslu v horizontu jednoho roku do žádného kroužku přihlásit. Další třetina (33 %) o tom uvažuje, není však ještě rozhodnuta. Jen přibližně každý desátý (11 %) má v úmyslu tak v následujícím roce učinit.

18. graf

**Máte v horizontu jednoho roku v úmyslu přihlásit své dítě do nějakého pravidelného kroužku nebo kurzu?
(N = 88)**

Rodiče častěji uvažují o přihlášení dítěte do nějakého kroužku, je-li mladší deseti let. U mladší věkové skupiny dětí má přihlášení v úmyslu 18 % rodičů a uvažuje o něm 43 %. Naopak u starší věkové skupiny najdeme jen 5 % rodičů, kteří je mají v úmyslu přihlásit do kroužku a 23 % o tom uvažuje.

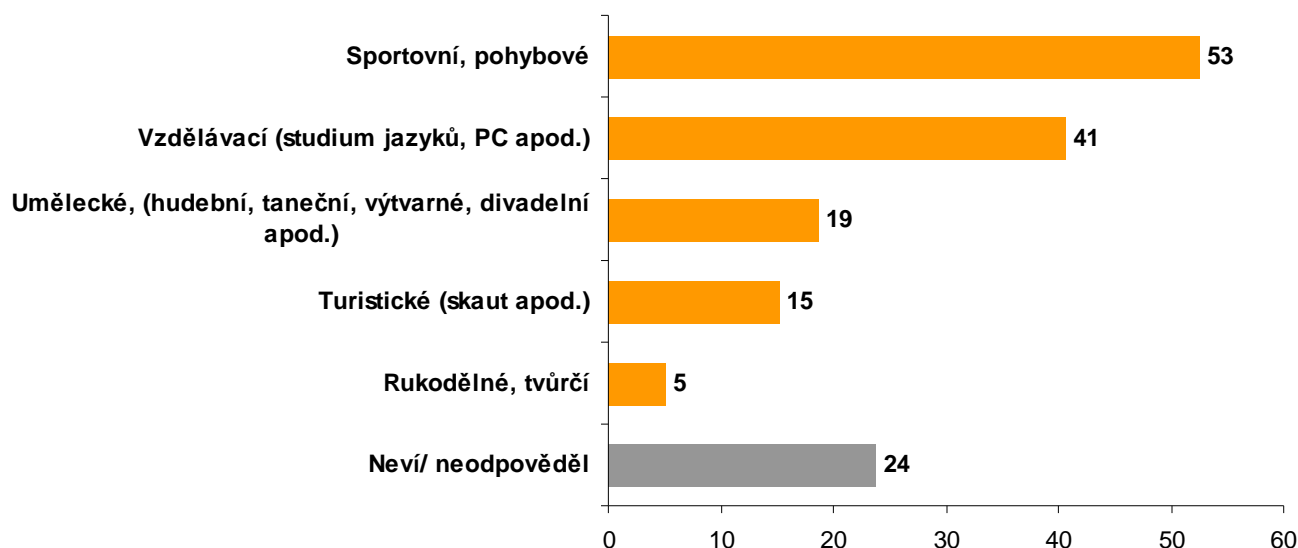
6.2. Druhy navštěvovaných kroužků a kurzů

- Q19. Jaké zájmové kroužky či kurzy by podle Vás mělo Vaše dítě navštěvovat?

Rodiče, kteří uvažují o přihlášení dítěte na nějaký kurz nebo kroužek by nejčastěji, ve více než polovině případů (53 %), zvolili sportovní zaměření. Časté jsou také úvahy o vzdělávacích kurzech (41 %).

19. graf

Jaké zájmové kroužky či kurzy by podle Vás mělo Vaše dítě navštěvovat?
(N = 59 , v %)

Sportovní kroužky a kurzy přicházejí u rodičů v úvahu častěji pro chlapce (68 %) než pro dívky (32 %).

- Q20. Proč nemáte v úmyslu své dítě do žádného kroužku či kurzu přihlásit?

Hlavními důvody, proč rodiče o žádných kroužcích pro své děti neuvažují, jsou nezájem dítěte (28 %) a cena kroužků (24 %). Častějším důvodem je ještě přesvědčení rodičů, že dítě žádné kroužky navštěvovat nepotřebuje (10 %).

Nezájem dítěte je přitom významně častěji zmiňován u starších dětí ve věku 11-15 let (40 %).

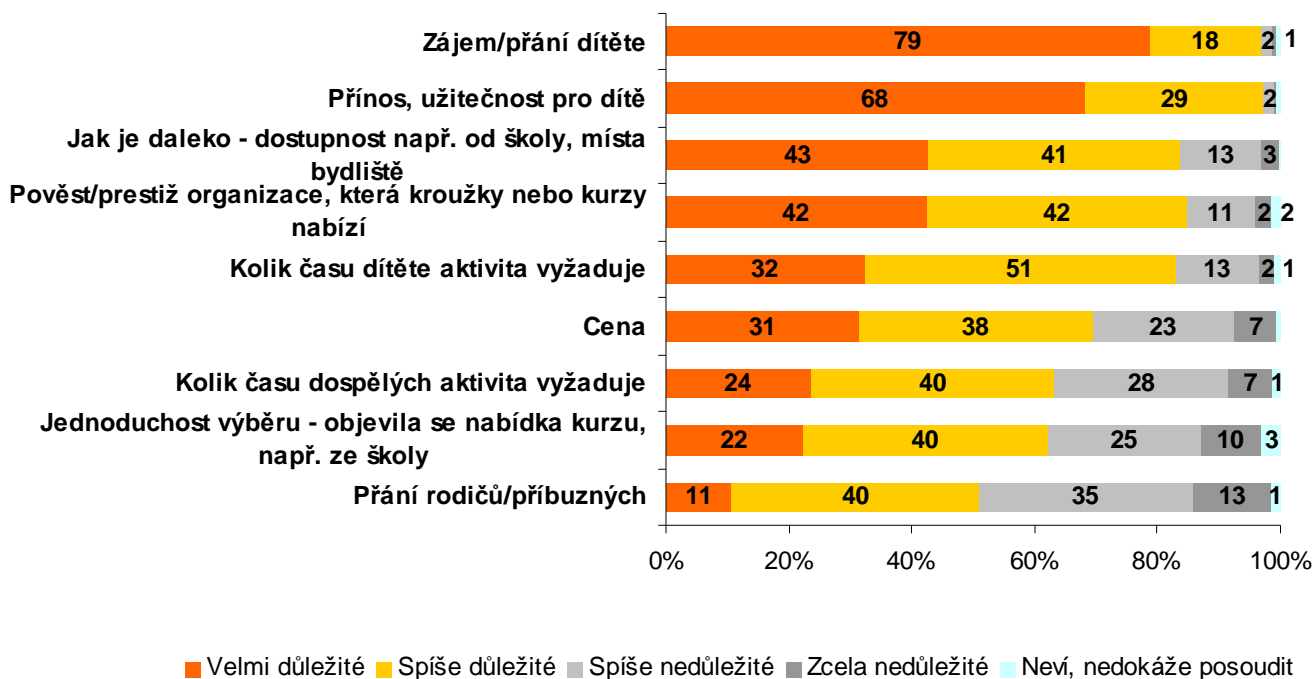
7. Kritéria výběru volnočasových aktivit

- Q21. Jak jsou pro Vás důležitá následující kritéria při výběru volnočasové aktivity pro dítě?

Nejdůležitějším kritériem pro výběr volnočasových aktivit pro děti je zájem a přání dítěte. Jako velmi důležité to označuje osm z deseti rodičů (79 %). Dalším důležitým faktorem je přínos a užitečnost pro dítě, které označily za velmi důležité dvě třetiny rodičů (68 %). Cena je co do důležitosti až za vzdáleností místa konání kroužku od místa bydliště, prestiží a pověstí organizace, která kroužek nabízí a časem, který vykonávání aktivity vyžaduje.

20. graf

**Jak jsou pro Vás důležitá následující kritéria při výběru volnočasové aktivity pro dítě
(N = 611, v %)**

Cena kroužků a kurzů je však významným třídícím faktorem. Je logické, že je vnímána jako důležitější u domácností s nižšími příjmy a z nižších socioekonomických segmentů. Hraje také významnou roli u lidí ekonomicky neaktivních a u rodin s třemi a více dětmi a rodičovského segmentu chudších (viz. tabulka 10).

Vzdálenost kroužků od místa bydliště je důležitější pro rodiče mladších dětí (49 %) než starších (37 %) a rovněž je velmi důležitá pro domácnosti se třemi a více dětmi (57 %). Častěji je také velmi důležitá pro segment rodinný typ (56 %) a segment chudších (50 %). Viz. tabulka 11.

Jednoduchost výběru, například že se kurz objevil v nabídce školy, je důležitější pro rodiče mladších dětí (26 %) než starších (19 %) a pro lidi se základním vzděláním (29 %). Na prestiž a pověst organizace kladou větší důraz rodiny s jediným dítětem a lidé žijící v malých obcích do 5.000 obyvatel.

Zájem dítěte je velmi důležitý pro segmenty rodinný typ a náročný (93 %, resp. 87 %), stejně jako přínos a užitečnost pro dítě (85 %, resp. 77 %).

10. tabulka

Jak je pro Vás důležitá cena při výběru volnočasové aktivity pro dítě?		Celkem	Velmi důležitě	Spíše důležitě	Spíše nedůležitě	Zcela nedůležitě
		N	%	%	%	%
Celkem		611	31	38	23	7
Počet dětí do 18ti let	1 dítě	255	29	40	21	9
	2 děti	298	30	39	24	6
	3 a více dětí	58	48	24	26	2
Vzdělání	ZŠ, SŠ bez maturity	289	43	36	16	5
	SŠ s maturitou	238	23	41	28	8
	VŠ	84	17	38	32	13
Ekonomická aktivita	Ekonomicky aktivní	540	30	39	24	7
	Ekonomicky neaktivní	71	45	34	14	6
Rodinný stav	Ženatý/vdaná	488	28	39	24	8
	Svobodný/á	27	56	33	11	0
	Rozvedený/á	86	44	34	17	3
	Vdovec/vdova	10	20	30	50	0
Hrubý příjem domácnosti	Do 15.000 Kč	34	62	29	9	0
	15.001-25.000 Kč	102	46	40	11	3
	25.001-35.000 Kč	159	31	47	17	3
	Více než 35.000 Kč	200	22	31	36	12
	Neví, neodpověděl/a	116	27	39	23	10
Socioekonomická klasifikace	AB	84	15	37	33	14
	C1	51	18	43	29	10
	C2	66	24	53	18	3
	D	154	29	38	25	8
	E	255	43	34	18	5
Segmentace rodičů	Rodinný typ	101	23	43	26	9
	Nároční	122	23	36	34	7
	Moderní	81	36	35	19	11
	Chudší	143	43	35	17	3
	Uzavření	75	31	43	23	4

11. tabulka

Jak je pro Vás při výběru volnočasové aktivity pro dítě důležité to, jak je aktivita daleko od místa bydliště, školy apod.?		Celkem	Velmi důležitě	Spíše důležitě	Spíše nedůležitě	Zcela nedůležitě
		N	%	%	%	%
Celkem		611	43	41	13	3
Věk dítěte	6-10 let	302	49	37	12	1
	11-15let	309	37	44	14	5
Počet dětí do 18ti let	1 dítě	255	41	40	15	3
	2 děti	298	42	45	10	3
	3 a více dětí	58	57	24	16	3
Segmentace rodičů	Rodinný typ	101	56	29	13	2
	Nároční	122	39	48	11	2
	Moderní	81	41	44	14	1

	Chudší	143	50	38	10	1
	Uzavření	75	23	57	15	5

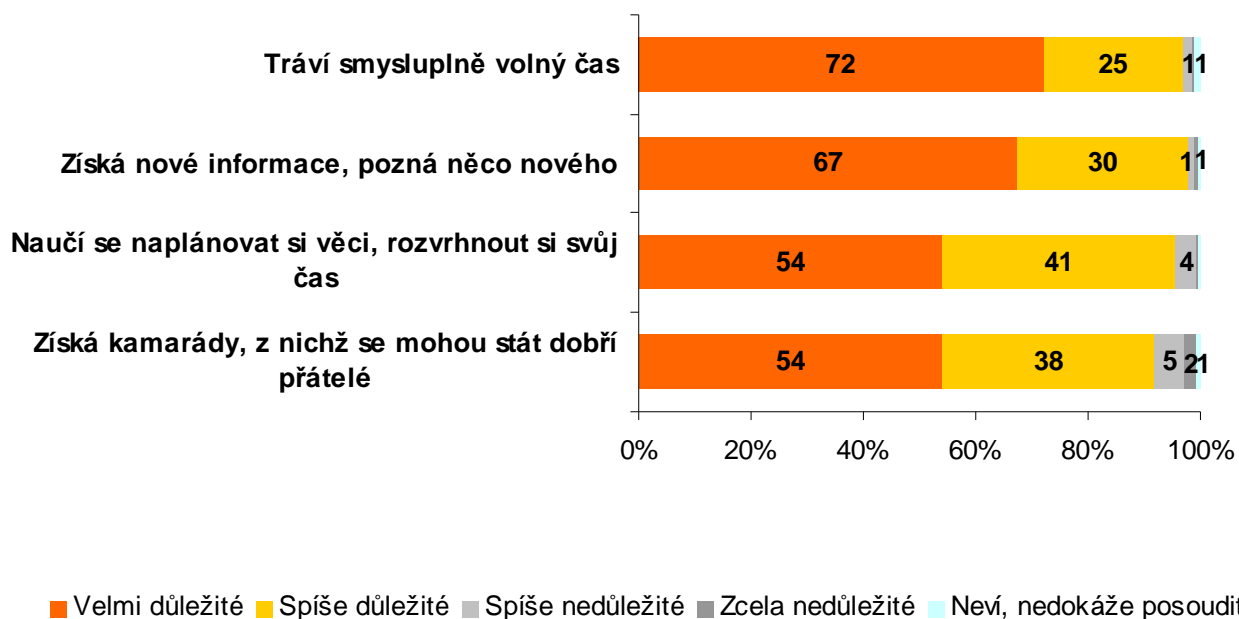
8. Přínos volnočasových aktivit pro děti

- Q24. Nyní Vám přečtu několik možných přínosů volnočasových aktivit pro děti. Řekněte mi prosím pro každý z nich, jakou důležitost mu Vy osobně přikládáte.

Nejdůležitějším vnímaným přínosem volnočasových aktivit je smysluplné trávení času dítěte. Tento důvod uvádí přes 70 % rodičů. Dvě třetiny také (67 %) zdůrazňují získání nových informací a poznání něčeho nového.

21. graf

Jakou důležitost přikládáte následujícím přínosům volnočasových aktivit pro děti?
(N = 611, v %)

Všechny čtyři přínosy volnočasových aktivit zdůrazňují zejména segmenty rodinný typ a náročný.

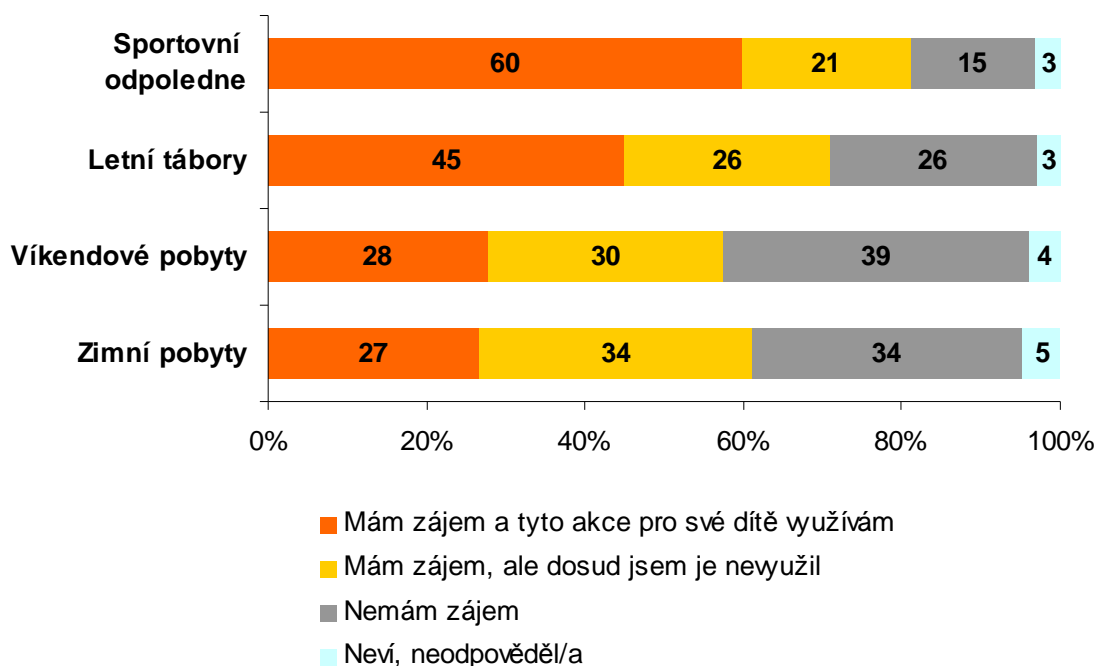
- Q22. Máte zájem, aby se Vaše dítě zúčastňovalo různých jednorázových nebo občasných aktivit?

Lidé mají pro své děti zájem také o jednorázové nebo občasné aktivity. Nejvyužívanější jsou sportovní odpoledne, kterých se někdy zúčastňuje 60 % dětí.

Populární jsou také dětské letní tábory, využívané 45 % rodin. Relativně nejmenší zájem je o víkendové pobyty.

22. graf

**Máte zájem, aby se Vaše dítě zúčastňovalo různých jednorázových nebo občasných aktivit?
(N = 611, v %)**

Sportovní odpoledne jsou zajímavá spíše pro chlapce (65 %) než pro dívky (55 %) a častěji jsou využívány v menších obcích do 5.000 obyvatel (66 %).

Víkendové pobyty využívá třetina starších dětí (33 %), ale jen pětina (22 %) mladších a častěji o ně nemají zájem rodiče dívek (43 %). Víkendové pobyty také více využívají rodiny s třemi a více dětmi (40 %) a děti rodičů náležící do segmentu AB.

Na tábory jezdí rovněž častěji starší děti ve věku 11-15 let (52 %), rodiče mladších dětí mají však velký zájem dítě na tábor přihlásit, ač tuto možnost zatím nevyužili (34 %).

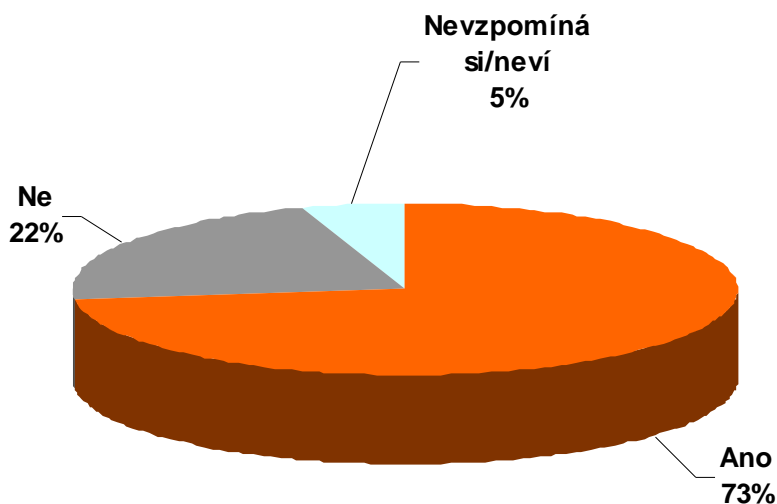
O zimní pobyty mají větší zájem Pražané (41 %), lidé z nejvyššího segmentu AB (40 %) a rodiče starších dětí (34 %).

▪ Q23. Navštěvoval/a jste ve věku svého dítěte nějakou organizovanou volnočasovou aktivitu?

Téměř tři čtvrtiny rodičů navštěvovaly ve věku svého dítěte nějakou volnočasovou aktivitu (73 %).

23. graf

**Navštěvoval/a jste ve věku svého dítěte nějakou organizovanou volnočasovou aktivitu?
(N = 611)**

Do kroužků a kurzů chodili častěji rodiče, kteří nabyli vyššího vzdělání (83 % lidí se vzděláním VŠ, 79 % SŠ a 66 % ZŠ).

Tato otázka je zajímavá také jako třídící proměnná. Lidé, kteří v mládí navštěvovali volnočasové aktivity častěji rozhodně souhlasí s tím, že by děti měly navštěvovat hodně kroužků a kurzů, aby rozvíjely svou osobnost (42 % oproti 28 % těch, kteří nenavštěvovali). Zároveň by rozhodnutí o zaměření kurzů nechali spíše na dětech samotných.

Děti dříve aktivních rodičů také výrazně častěji pravidelně (alespoň 1x týdně) navštěvují zájmové kroužky než děti rodičů, kteří organizované volnočasové aktivity nenavštěvovali – v 87 % oproti 65 %. Tito rodiče také častěji využívají pro své děti různých jednorázových nebo krátkodobých aktivit a přínosům volnočasových aktivit obecně přikládají větší důležitost.